KONINKRIJK BELGIË

Federale Overheidsdienst
**Buitenlandse Zaken,
Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking**

Activiteitenverslag 2010

INHOUDSTAFEL

Voorwoord van de heer **Steven Vanackere**,
vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken

1. De middelen

1. FOD interne organisatie 7
   - Veiligheidsonderzoeken 7
   - EU-voorzitterschap 8
   - Digitale communicatie 9
   - Vernieuwde website 10
2. Personeel 12
   - Voorzitterschap stelt nieuwe uitdagingen 12
   - Personeelsbestand 13
3. Gebouwen 14
   - Gebouwen in het buitenland 14
   - Gebouwen in Brussel 14
4. Begroting en financiële middelen 15

2. De dienstverlening

1. Protocol 17
   - Voorrechten en immuniteiten 17
   - Buitenlandse hoogwaardigheidsbekleders en de veiligheid van diplomatieke zendingen 18
   - Egmontpaleis, Egmont-Conferentiecentrum en Hertoginnedal 20
   - Adel en Ridderorden 20
2. Consulaire zaken 21
   - Elektronische identiteitskaart (eID) voor de Belgen in het buitenland 21
   - Biometrie in paspoorten en visa 21
   - Afgegeven akten op zendingen en posten 22
   - Databanken tegen illegale migratie 22
   - Europese coördinatie in crisissituaties 23

3. Crisisbeheer 24
Alert in de wereld 24
B-FAST in de weer 25
Reisadviezen voor 171 landen 26
Crisisdossiers 26
Actief in samenwerkingsverbanden 26
4. Vredesopbouw 27
Projecten voor een vreedzamere wereld 27

3. Het beleid

1. België in bilateraal verband 29
West-Europa en Noord-Amerika 29
Centraal-Azië en Oost-Europa 30
Midden-Oosten en Noord-Afrika 31
Afrika ten zuiden van de Sahara 33
Europa en de Afrikaanse Unie 35
Zuid- en Oost-Azië, Oceanië 35
Latijns-Amerika en Caraïben (LAC) 37
Zuidoost-Europa 38
Diplomatie en economie 40
Internationale verdragen 42
2. België in de Europese Unie 43
Het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie 43
Uitvoering van het Verdrag van Lissabon 45
Economische strategie van de EU 47
Richtlijnen omzetten 48
Het Hof van Justitie van de Europese Unie 51
3. België in multilateraal verband 52
Een versterkte EU-deelname in de Verenigde Naties 52
Een scharnierjaar voor het veiligheidsbeleid 53
Het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid (GVDB) 53
De civiele crisisbeheersing (CCB) 54
Het nieuwe NAVO-concept 54

OESO: het Korfoe-proces en de Top van Astana 55
G20 / de hervorming van IMF en OESO 55
Steun aan het Internationaal Strafhof 56
Strijd tegen de clustermunitie 57
Non-proliferatie opnieuw op de sporen 58
Biologische ontwapeningsconventie 58
Actief tijdens de Klimaatonderhandelingen 59
Mensenrechten als focus 60

4. De Belgische ontwikkelingssamenwerking 62
Begeleiding van het EU-voorzitterschap 62
Peer review van de OESO: België op de goede weg 63
De Millenniumdoelen 64
Hervorming van de humanitaire hulp 65
België als *sector lead donor* 66
Kennis en ontwikkelingsbeleid hand in hand 66
Het Jaar van de Biodiversiteit 67
Expeditie Biodiversiteit Congo 2010 67
Evaluatie van de Belgische ontwikkelingssamenwerking 68

4. Bijlagen

Organigram FOD 70
Wereldkaart met de vertegenwoordigingen van de FOD in binnen- en buitenland (december 2010) 72
Colofon 74

Voorwoord

Tijdens het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in de tweede helft van 2010 stond Europa meer dan ooit op het voorplan van ons buitenlands beleid. De vijftigste verjaardag van de onafhankelijkheid van de Democratische Republiek Congo plaatste in 2010 Centraal-Afrika in het centrum van onze diplomatieke aandacht. Maar begin 2010 trok een andere regio onze aandacht: op 12 januari 2010 werd Haïti getroffen door een nooit geziene aardbeving. Ons B-FAST-team was een van de eerste ter plaatse, en het was België dat er de consulaire samenwerking organiseerde.

Het Belgische EU-voorzitterschap (van 1 juli tot 31 december) stond in het teken van de toepassing van het Verdrag van Lissabon. Voor ons departement betekende dat een volledige ondersteuning van de nieuwe instellingen en actoren alsook bijdragen tot de uitbouw van een Europese Dienst voor Extern Optreden. Naast de volwaardige uitvoering van het Verdrag van Lissabon, stonden ook de uitdagingen van de financieel-economische crisis centraal in ons voorzitterschap. De crisis dwong de Europese Unie tot een dynamische aanpak die met name leidde tot nieuwe regelgeving rond financiële supervisie en de aanzet gaf tot een versterkte economische coördinatie. Ook in andere domeinen scoorde het Belgische voorzitterschap, onder meer op het vlak van begroting, innovatie, handelsbeleid, uitbreiding, transport, sociale zaken, klimaat en milieu. Rond beide laatste thema's had België als EU-voorzitter een prominente hand in de onderhandeling van multilaterale akkoorden, met name in Cancún en Nagoya.

Kort vóór het Europese voorzitterschap vierde onze voormalige kolonie Congo de vijftigste verjaardag van zijn onafhankelijkheid. De aanwezigheid van ons koningspaar tijdens de plechtigheden in Kinshasa bezegelde de normalisering van onze betrekkingen met de DRC. Als bruggenbouwer tussen Congo en de Veiligheidsraad zorgde België voor de verlenging van het mandaat van de VN-vredesoperatie in de DRC, nu MONUSCO. België volgde ook de verkiezingen in Burundi en in Rwanda met belangstelling en ongerustheid. De landen van de Grote Meren blijven immers een prioriteit van de Belgische diplomatie. Daarom zette ik deze regio op de agenda van Europa en van de internationale gemeenschap. Het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie zette bovendien niet alleen Centraal-Afrika maar heel Afrika op de Europese agenda. Een Actieplan 2011-2013, goedgekeurd op de tweejaarlijkse EU-Afrika-top eind november in Libië, herbevestigde het strategische partnerschap tussen beide continenten.

Inzake veiligheid keurde de NAVO-top in Lissabon een Nieuw Strategisch Concept goed in het licht van de nieuwe veiligheidsdreigingen. Naast haar essentiële opdracht van politiek-militaire alliantie voor collectieve defensie, wil de NAVO ook bijdragen aan crisisbe-

heer en postconflictherstel in samenwerking met de VN en de EU. Onder Belgische impuls werden nucleaire non-proliferatie en ontwapening erkend als NAVO-streefdoelen. In het verlengde van de top vond een ontmoeting plaats van staats- en regeringsleiders van de NAVO-landen met Rusland over samenwerking, onder meer op het vlak van raketverdediging. Op de OVSE-top in Astana bevestigden alle deelnemende staten "van Vancouver tot Vladivostok" hun gehechtheid aan de principes en waarden van mensenrechten en democratie.

In augustus 2010 trad de Conventie over Clustermunitie in werking. België, het eerste land dat clustermunitie verbood en zijn voorraad ervan vernietigde, spande zich in voor een wereldwijd verbod en voor correcte uitvoering van het Verdrag, met bijzondere aandacht voor hulp aan slachtoffers. Op de eerste Conventieconferentie in Laos was HKH prinses Astrid erevoorzitster van de Belgische delegatie.

Tien jaar na VN-resolutie 1325, die alle landen opriep om meer vrouwen, de eerste slachtoffers van geweld bij gewapende conflicten, te betrekken bij vredesoperaties, vredesonderhandelingen en democratisering, organiseerde België, in samenwerking met de hoge vertegenwoordiger Catherine Ashton, conferenties in Brussel, New York en Genève. Die conferenties hebben bijgedragen tot een sterk EU-standpunt in de Veiligheidsraad dat ook kritische landen een systeem van monitoring deed aanvaarden.

België is voorstander van een verdere ontwikkeling van het humanitair recht. Op de herzieningsconferentie in Kampala van het Statuut van Rome voor het Internationaal Strafhof wist ons land een consensus te bereiken over de uitbreiding van de lijst van oorlogsmisdaden bij niet-internationale gewapende conflicten met "wrede wapens" (gifwapens, stikgas en dumdumkogels).

De economische diplomatie had in 2010 een prominente plaats. Er waren de prinselijke economische missies naar India, Brazilië, Oekraïne en Kazachstan. Er kwam een vrijhandelsakkoord tussen de EU en Zuid-Korea. Zowel Europees als bilateraal werd aandacht besteed aan onze aanwezigheid op de G20 en het IMF. Over diverse problemen van de internationale handel bepaalden wij onze houding: grondstoffenproblematiek, *Global Compact* en ethisch ondernemen, strijd tegen corruptie en EITI, Kimberleyproces.

Vooral was er een permanente dienstverlening aan bedrijven met markttoegangs- of andere problemen, werd gesleuteld aan onze bilaterale relaties met diverse grote landen, en werden in de rand van de Europese toppen en van de ASEM-top *business summits* ge-

organiseerd. Een open economie als de onze heeft meer dan andere behoefte aan ondersteuning van de bedrijven. Niet alleen in nieuwe economieën, ontwikkelingslanden en de BRIC-landen, maar ook in de OESO-landen kan een ambassadeur of een consul-generaal het verschil maken voor CEO's en bedrijven op zoek naar investeringen en handelspartners.

Raad en bijstand aan Belgen in het buitenland is niet echter alleen economisch maar bovenal consulair van aard. Over het aantal landgenoten in het buitenland bestaan geen exacte cijfers. Naast de ruim 350.000 Belgen die zijn ingeschreven in de consulaire registers van onze diplomatieke vertegenwoordigingen, reist of verblijft een veelvoud tijdelijk in het buitenland. Vooral in noodsituaties is consulaire bijstand belangrijk: bij verlies van documenten en geld, ongevallen, rampen, repatriëringen en evacuaties. De band met landgenoten in het buitenland werkt ook in omgekeerde richting. Op 13 juni 2010 organiseerde Buitenlandse Zaken voor het eerst sinds de aanvang van het stemrecht voor Belgen in het buitenland vervroegde verkiezingen. De bestaande kieswet was hierop niet berekend. Ondanks de grote tijdsdruk en wettelijke tekortkomingen slaagde ons personeel in binnen- en buitenland er toch nog in 42.000 kiezers te registreren.

Steven Vanackere
Vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken

1. FOD interne organisatie

De federale overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking versterkte in 2010 zijn organisatorische capaciteiten. In het jaar waarin België een belangrijke voortrekkersrol had - als voorzitter van de Raad van de Europese Unie - hebben onze diensten alle uitdagingen tot een goed einde gebracht.

Veiligheidsonderzoeken

Het secretariaat van de Nationale Veiligheidsoverheid (NVO) kende ten opzichte van 2009 opnieuw een grote stijging van het aantal veiligheidsonderzoeken. De dienst werkte 5.847 individuele veiligheidsmachtigingen voor personen af en had 713 aanvragen nog in behandeling. Ook het aantal afgewerkte veiligheidsmachtigingen voor bedrijven steeg aanzienlijk, naar 150. Het secretariaat verwerkte eveneens een vijftienduizend aanvragen voor een veiligheidsattest of -advies. Dat gigantische aantal heeft vooral te maken met het Belgische EU-voorzitterschap in het najaar van 2010.

Van de buitenlandse partners ontving de NVO 840 aanvragen voor het uitvoeren van een veiligheidsonderzoek. Dat resulteerde in 1.055 interventies per brief. 518 aanvragen wachtten nog op een resultaat. De wachttijd voor het behandelen van een dossier komende van het buitenland bedroeg in 2010 vier maanden, wat na Italië de langste wachttijd is bij de partners.

Het aantal weigeringen voor individuele veiligheidsmachtigingen bedroeg 153. Wegens de juridische complexiteit en het grote aantal dossiers konden 28 dossiers voor weigering nog niet worden afgewerkt. Het aantal weigeringen van veiligheidsattesten en –adviezen bedroeg 125.

Wat betreft de onlinetoepassing “habil” telde de NVO 2.292 manipulaties. Deze handelingen betroffen aanvragen voor het aanmaken van een dossier, een account herstellen of verwijderen en andere ondersteuningsvragen. De veiligheidsofficieren kregen een applicatieopleiding in 10 sessies.

Veiligheidsakkoorden

De Nationale Veiligheidsoverheid onderhandelde over vier bilaterale veiligheidsakkoorden: met Luxemburg, Polen, Spanje en Oekraïne. Die akkoorden zijn klaar voor ondertekening. Daarnaast maakte de NVO enkele dossiers klaar voor de onderhandeling van bilaterale akkoorden gedurende 2011. Het betreft: Israël (technisch arrangement), Nederland (herziening), Slovakije, Cyprus, Estland, Georgië en Letland.

Veiligheidscomités

In 2010 nam de werklast aanzienlijk toe, onder meer door de deelnames als vertegenwoordiger van de Belgische staat in de veiligheidscomités van de internationale verdragen en verbintenissen. Zo waren er in het Europese kader de bijeenkomsten van het veiligheidscomité van de Raad en de subcomités. In het kader van het Belgische EU-voorzitterschap nam de NVO het voorzitterschap waar van een conferentie georganiseerd in Antwerpen. Voor de Europese

Commissie treedt het veiligheidscomité op als adviserend orgaan en nam het als dusdanig deel aan alle bijeenkomsten.
In november 2010 werd de *Galileo Security Accredition Board* opgericht, met de NVO als vertegenwoordiger voor België en als interim-voorzitter. België was ook voorzitter van het EUROCORPS Veiligheidscomité. De belangrijkste verwezenlijking onder dit voorzitterschap is het afsluiten van een bilateraal veiligheidsakkoord tussen het EUROCORPS en de NAVO. De NVO heeft ook deelgenomen aan de veiligheidscomités van de NAVO en het multinationale veiligheidscomité voor industriële veiligheid.

Naast de internationale verplichtingen organiseerde de NVO maandelijks haar eigen college en - tijdens het Belgische voorzitterschap - buitengewone bijeenkomsten van het college. Daarnaast nam de NVO ook deel aan diverse andere comités waar haar aanwezigheid vereist is, zoals het College voor Inlichting en Veiligheid, BELNIS en ICGG.

Ondanks de verhoogde werklast werden drie personen die vertrokken zijn niet vervangen. De personeelssituatie is eind 2010 precair.

EU-voorzitterschap

Het jaar 2010 stond volledig in het teken van het Belgische EU-voorzitterschap. De eerste helft van het jaar werkte de dienst Veiligheid het scenario uit voor de beveiliging van alle evenementen in het Egmontpaleis. De beveiliging van het *World Economic Forum*, 9 tot 11 mei in een Brussels hotel, leverde een eerste waardevolle ervaring op.

In de tweede helft van 2010 vond een nauwgezette opvolging plaats van alle evenementen in het Egmontpaleis en die georganiseerd door de FOD, met de bijstand van een uitstekende tijdelijke kracht. Twee hoogtepunten waren de Gymnich in het Egmontpaleis en de ASEM-top in het Koninklijk Paleis en het Paleis der Academiën. De beveiliging van deze evenementen verliep efficiënt, mede door een intense samenwerking met interne en externe diensten zoals de NVO, de Brusselse politie, het crisiscentrum Binnenlandse Zaken ...

Gymnich is een deel van de Duitse gemeente Erftstadt. Daar kwamen in 1974 - onder Duits EU-voorzitterschap - voor het eerst de ministers van Buitenlandse Zaken voor een informele bijeenkomst samen. Sindsdien vergadert die informele Raad tweemaal per jaar om actuele thema's te bespreken en wordt ze 'de Gymnich' genoemd.
Sinds 1996 ontmoeten Europese en Aziatische leiders elkaar om de twee jaar in de *Asian-Europe Meeting*, kortweg **ASEM**. België had de eer op 4 en 5 oktober 2010 de achtste ontmoeting voor te bereiden. Onze FOD organiseerde interessante thematische ontmoetingen: beheer van de wereldeconomie, duurzame ontwikkeling, non-proliferatie, terrorisme... Bovendien verwelkomde ASEM 8 de toetreding van Rusland, Australië en Nieuw-Zeeland.

Ook de beveiliging van Egmont I, het hoofdgebouw aan de Karmelietenstraat 15, verbeterde aanzienlijk door de installatie van twee veiligheidssassen aan de hoofdingang, van een bagagescanner en twee metaaldetectieportieken. Hiernaast neemt de privébewakingsfirma Cobelguard nu de taken waar in de dispatching. Die firma stond ook in voor de verhoogde permanente bewaking van het Egmontpaleis gedurende het volledige Belgische EU-voorzitterschap.

Beveiliging posten

Zowel in de posten als op het hoofdbestuur begon in 2010 een verdere fysieke uitbouw van de beveiligde netwerkcommunicatie zodat de informatie beter kan worden beschermd tegen ongewenste consultatie. In 2011 kent deze uitbouw een vervolg.

Enkele posten in het buitenland kregen te maken met specifieke bedreigingen en plaatsten de dienst Veiligheid voor nieuwe uitdagingen. Het streefdoel was (en blijft) om voortdurend in fysieke beveiliging te investeren, samen met de dienst Gebouwen in het Buitenland.
Aan het einde van het jaar 2010 schrikten tal van willekeurige aanslagen en bompaketten steden als Athene, Rome en Stockholm op. De instructies hoe om te gaan met verdachte pakketten werden verfijnd en opnieuw doorgestuurd naar de posten. Dat moet hen in staat stellen zich zo goed mogelijk voor te bereiden mochten zij ooit het doelwit vormen.

De dienst Veiligheid startte samen met de NVO een reflectie over de veiligheidsmachtigingen op. Het centrale idee, dat in 2011 wordt uitgewerkt, is om in de toekomst de toekenning van een dergelijke machtiging te beperken tot het strikte minimum, om zo de integriteit van de informatie maximaal te garanderen. Dat is een tendens die we ook in andere landen vaststellen.

'**Posten**' is het verzamelbegrip voor plaatsen waar de FOD Buitenlandse Zaken diplomatieke en consulaire activiteiten ontplooit, zowel in binnen- als in buitenland. Zo zijn er de ambassades, de consulaten-generaal, de consulaten, de permanente vertegenwoordigingen (PV's) en de samenwerkingsbureaus (plaatsen waar geen diplomatieke post aanwezig is).

Digitale communicatie

De FOD Buitenlandse Zaken focuste in 2010 op twee grote ICT-projecten.

Hermes 2

Voor de communicatie tussen het hoofdbestuur in Brussel en de meer dan 130 diplomatieke en consulaire posten moet de FOD immers permanent kunnen beschikken over een degelijk en veilig communicatienetwerk, de klok rond zeven dagen op zeven.
Hermes 2 was het antwoord op de steeds toenemende vraag naar meer capaciteit, meer veiligheid en meer functionaliteiten. Het bedrijf *Orange Business Services* kreeg in 2009 deze nieuwe overheidsopdracht toegewezen. Het gaat om een contract van zeven jaar, waarvoor de FOD bijna 50 miljoen euro betaalt.
Omdat de opdracht toegewezen werd aan een andere leverancier dan die welke het oude contract had, moest in amper een half jaar het volledige netwerk operationeel zijn voor alle posten. Zowel voor Orange als voor de ICT waren het spannende maanden: enerzijds was er het begin van het Belgische voorzitterschap op 1 juli en anderzijds het definitieve einde van het bestaande contract op 31 juli en de daarmee gepaard gaande afsluiting van de communicatielijnen.
Na de ondertekening van het contract op 19 december 2009 werd onmiddellijk een projectplan uitgewerkt met een zeer strakke timing, die door beide partijen moest worden gerespecteerd.
Orange moest op dat ogenblik nog alle materiaal bestellen, dat dan in Brussel werd samengevoegd in een rack, getest en verpakt, waarna de tussenkomst van ICT vereist was omdat alles per diplotas verzonden werd. Na ontvangst door de post moest telkens een technicus van Orange ter plaatse gaan voor de installatie van het materiaal en voor het activeren van de verbinding met Brussel. Voor deze activatie moest een scenario gevolgd worden in samenwerking met een vertegenwoordiger van de ICT in Brussel. Bovendien moest samen met de activatie van de

verbinding ook de beveiliging van de lijn (encryptie) geactiveerd worden : hiervoor moesten de encryptiesleutels aanwezig zijn op de post en dat vereiste een speciale en afzonderlijke zending.
Zoals in elk project van deze omvang, waren er onvoorziene omstandigheden:materiaal dat geblokkeerd bleef bij de douaneautoriteiten, visa die soms moeilijk verkregen werden, vervroegde verkiezingen die de timing van het project ondermijnden, een vulkaanuitbarsting die het luchtverkeer stillegde en zodoende het transport van mensen en materiaal vertraagde, technische problemen die soms zorgden voor vertragingen, enz...
Dankzij de goede voorbereiding van het project, de goede samenwerking tussen de partijen, de steun die de posten aan dit project gaven en de creativiteit en het voluntarisme waarmee gezocht werd naar oplossingen wanneer problemen zich voordeden, zijn we erin geslaagd om dit project tijdig tot een goed einde te brengen.
Met Hermes 2 beschikt de FOD vandaag over een performant communicatienetwerk dat vele malen sneller en betrouwbaarder is dan zijn voorganger en dat klaar is voor de uitdagingen van de nabije toekomst.

Permanente service

Met België als EU-voorzitter was een permanente beschikbaarheid en snelle uitwisseling van informatie broodnodig. Daarom kregen tal van diensten en medewerkers een informatica-facelift: 75 posten kregen een volledig nieuwe serverinfrastructuur, in Brussel werd het eerste van twee nieuwe datacenters uitgerust met een capaciteit van 22 TB (terrabytes), 250 medewerkers kregen met een *smartphone* toegang tot hun mailverkeer, laptops met een beveiligde verbinding verschaften aan meer dan 350 medewerkers toegang tot informatie op het beveiligde netwerk van Buitenlandse Zaken.
Dat we moeilijk afscheid kunnen nemen van de traditionele manier van verspreiden van informatie, namelijk papier, blijkt uit het grote aantal documenten dat in 2010 afgedrukt werd: bijna 10.000.000 pagina's werden afgedrukt op printers en multifunctionele machines die onder het beheer staan van ICT.
De ICT-servicedesk was tijdens het EU-voorzitterschap 24 uur op 24 uur bereikbaar, door een goedbegeleide reorganisatie en geografische spreiding. De desk opereerde immers vanuit drie plaatsen - Brussel, Washington en Bangkok - volgens het principe follow the sun. Op die manier kregen de klanten, die tijdens een voorzitterschap steeds vaker buiten het traditionele '9 tot 5'-schema werken, tegen een beperkte kostprijs een optimale service.

Naast deze twee grote projecten stonden ook vele andere op stapel: de nieuwe visa-applicatie, de uitrol van de biometrie-infrastructuur naar de posten, de ICT-ontwikkelingen nodig voor de integratie van de FOD in het FEDCOM-project (het IT-project dat de federale begroting moet moderniseren), de homologatie van de netwerken voor het transport van geclassificeerde informatie, enz.

Vernieuwde website

Op 6 april 2010 is de vernieuwde website www.diplomatie.belgium.be online gegaan. De viertalige website wil informatie verstrekken die afgestemd is op een gevarieerd en internationaal doelpubliek.
De consulaire informatie trekt de meeste bezoekers: de Belgen die naar het buitenland reizen, checken vaak op de site welke reisdocumenten ze nodig hebben en of hun bestemming veilig is. Ook veel geraadpleegd is de info inzake visumaanvragen en het verkrijgen van de Belgische nationaliteit. Buitenlandse ambassades en internationale instellingen bekijken de administratieve informatie die specifiek voor hen is bedoeld in de Protocol-rubriek.
Bezoekers van de subsite Ontwikkelingssamenwerking zijn vooral geïnteresseerd in internationale jobaanbiedingen (zoals het JPO-programma en het VN-vrijwilligersprogramma). Studenten uit ontwikkelingslanden raadplegen regelmatig de pagina's over studie- en stagebeurzen.

De site wil echter nog aan andere noden voldoen: alle persberichten en toespraken van de drie bevoegde ministers en staatssecretaris zijn beschikbaar. Meer dan duizend abonnees ontvangen maandelijks een overzicht van de nieuwsberichten over ontwikkelingssamenwerking via de nieuwsbrief 'DGD INFO'. Het magazine *Belgium Unlimited* verhoogt nog de actualiteitswaarde van de site en wordt ook via een nieuwsbrief verspreid.
De site biedt verder een pak achtergrondteksten over het Belgische beleid inzake internationale aangelegenheden en ontwikkelingssamenwerking.

De vernieuwing heeft duidelijk haar vruchten afgeworpen: www.diplomatie.belgium.be wordt meer dan 13.000 keer per dag bezocht en de gebruikers hebben sinds 6 april meer dan 10 miljoen webpagina's bekeken. De site is visueel veel aantrekkelijker uitgewerkt en heeft er sinds december ook een fotogalerij bij.
Op dit ogenblik werkt het webteam, samen met de federale overheidsdienst ICT (FedICT), aan de vernieuwing van de websites van de Belgische vertegenwoordigingen in het buitenland. De eerste website zal in de eerste helft van 2011 online gaan.

2. Personeel

Voorzitterschap stelt nieuwe uitdagingen

De FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking wierf in het kader van het EU-voorzitterschap ongeveer 80 tijdelijke medewerkers aan voor het hoofdbestuur. Een vijftigtal werd aangesteld in de loop van 2010. Ook de diplomatieke posten werden versterkt met een dertigtal tijdelijke medewerkers, waarvan iets meer dan de helft in 2010 in dienst is getreden. Vrijwel alle personeelsleden van de FOD waren betrokken bij het voorzitterschap en hebben in meer of mindere mate bijgedragen aan het succes ervan.

Personeelsevolutie

De FOD moet rekening houden met besparingsmaatregelen op het personeelsbudget. Bijna geen enkel vertrekkend personeelslid werd in 2010 vervangen. Ook de komende jaren zullen deze besparingen van kracht zijn. Daarom zal het toekomstige personeelsplan specifieke aandacht moeten besteden aan het invullen van sleutelfuncties die vacant komen.

Wat betreft de buitenlandse loopbanen wierf het departement vier attachés voor internationale samenwerking aan (ontwikkelingssamenwerking).

Rekening houdend met de besparingen startte de FOD een project op omtrent een nieuw systeem van interne mobiliteit. In de lente van 2011 zal dit systeem operationeel zijn.

Gecertificeerde opleidingen

Een essentieel onderdeel van de modernisering is de ontwikkeling van competenties door het organiseren van gecertificeerde opleidingen. In 2010 werden de inspanningen voortgezet om het personeel van niveau A een gecertificeerde opleiding aan te bieden. Bovendien werden tientallen medewerkers van andere niveaus gestimuleerd om eveneens een aangepaste opleiding te volgen. In het kader van het Belgische EU-voorzitterschap organiseerde de FOD samen met het Opleidingsinstituut van de Federale Overheid (OFO) specifieke opleidingen over Europese aangelegenheden.

Functiecartografie

Na de publicatie van de federale cartografie eind 2007 is de FOD doorgegaan met het opstellen van de functie-organogrammen per directie-generaal en stafdirectie. Samen met de toepassing van de ontwikkelingscirkels maken deze organogrammen het mogelijk de taakomschrijving van ontbrekende functies te bepalen of aan te passen. Zo kan men rekening houden met nieuwe taken die het departement op zich neemt of met bepaalde accenten die de functies moeten meekrijgen.

Bovendien is het departement begonnen met het uitwerken van competentieprofielen. Deze profielen moeten in de toekomst samen met de functiebeschrijvingen en de personeelsorganogrammen de basis vormen voor een dynamisch en duurzaam personeelsbeleid.

Personeelsbestand

De onderstaande tabellen geven de samenstelling weer van het personeelsbestand bij het hoofdbestuur en op post, en het aantal en de aard van de posten op 31 december 2010. Op de wereldkaart achteraan in dit jaarverslag is de plaats van de diverse posten aangegeven.

1. Personeelsbestand van de FOD in het hoofdbestuur en in het buitenland

In 2010 werd er geen post gesloten of geopend.
(fysieke eenheden op 31 december 2010)

Totaal aantal statutairen en contractuelen bij het hoofdbestuur

Statutairen van de binnencarrière	650
Contractuelen van de binnencarrière	553
Diplomaten	151
Kanseliers (consuls)	49
Attachés voor internationale samenwerking (ontwikkelingssamenwerking)	27
Totaal bij het hoofdbestuur	**1.430**

Totaal aantal statutairen en contractuelen bij de posten en bij de permanente vertegenwoordigingen in het buitenland en in Brussel

Diplomaten	282
Kanseliers (consuls)	103
Attachés voor internationale samenwerking (ontwikkelingssamenwerking)	42
Uitgezonden contractuelen	160
Ter plaatse aangeworven contractuelen	1.412
Totaal bij de posten en bij de PV's in het buitenland en in Brussel	**1.999**
Algemeen totaal (hoofdbestuur, posten en PV's)	**3.429**

Aantal en type diplomatieke en consulaire posten

Posten	
Ambassades	89
Consulaten-generaal	20
Consulaten	9
Permanente vertegenwoordigingen	10
Samenwerkingsbureaus *	6
Totaal	**134**

**Het gaat hier enkel om samenwerkingsbureaus op plaatsen waar geen Belgische diplomatieke post aanwezig is: Bamako, Cotonou, Maputo, Niamey, Quito, La Paz. Eenentwintig samenwerkingsbureaus zijn gevestigd in de gebouwen van een ambassade, een consulaat-generaal of een permanente vertegenwoordiging.*

3. Gebouwen

Gebouwen in het buitenland

In april 2010 werd onze nieuwe ambassade in Tokio officieel geopend. Zowel de Japanse als de Belgische pers heeft hier ruim aandacht aan besteed. Verder werd een aantal nieuwe kanselarijen verworven. Het gaat meer bepaald over de al gehuurde kanselarij in Vilnius en over een nieuw pand in Den Haag. De verbouwingswerkzaamheden aan een verdieping in een gebouw in Sofia verlopen zoals gepland en de eigendomsoverdracht is gepland voor begin 2011. In Kiev daarentegen hebben we andermaal een nieuwe kans moeten laten liggen.
De ministerraad keurde eind 2010 de aankoop goed van een residentie voor de permanente vertegenwoordiger van België bij de Europese Unie.

Ingrijpende verbouwings- of uitbreidingswerkzaamheden werden aangevat of voortgezet in posten waar ons land eigenaar is, namelijk in Amman, Boedapest, Kigali, Kinshasa, Rome Heilige Stoel, Wenen en Washington. Andere werkzaamheden moeten begin 2011 van start gaan, zoals in Athene, Bern, Keulen, Luxemburg, New Delhi, Parijs en Rabat. Constructiewerkzaamheden zijn gepland in Islamabad, Luanda en in principe ook in Dublin. Talloze posten ondergingen een reeks kleinere onderhouds- en renovatiewerkzaamheden.

Er gaat altijd een speciale aandacht naar het beheer van ons artistiek patrimonium. Verscheidene residenties werden bemeubeld, gedecoreerd en het meubilair gerenoveerd. Verschillende kanselarijen kregen nieuwe kantoormeubelen.

Ook de vernieuwing van het wagenpark blijft een aandachtspunt; een aantal dienstwagens en geblindeerde voertuigen werden vervangen.

Een aantal aankopen en werken werden opgestart om de controle op de toegang tot geklasseerde informatie en de beveiliging van de communicatie conform te maken met de normen van EU en NAVO.

Gebouwen in Brussel

De gebouwen in Brussel worden gehuurd. Egmont 1, het hoofdgebouw, is gelegen aan de Karmelietenstraat 15. Egmont 2 bevindt zich op nummer 24. Voorts worden twee kantoorgebouwen gehuurd in de Naamsestraat 48 en 59. De FOD huurt ook een verdieping in het gebouw aan de Brederodestraat 2. Het departement beheert in samenwerking met de Regie der Gebouwen het Egmontpaleis en het kasteel Hertoginnedal.

4. Begroting en financiële middelen

Organisatie-afdeling	Programma	Opschrift/Onderwerp	Krediet in vastlegging (in duizend EUR)	Vastlegging (in duizend EUR)	Krediet in ordon-nancering (in duizend EUR)	Ordon-nancering (in duizend EUR)
1		Beleidsorganen van de Minister van Buitenlandse Zaken	4.811	3.782	4.811	3.753
2		Beleidsorganen van de Minister van Ontwikkelingssamenwerking	2.655	2.138	2.655	2.103
12		Beleidsorganen van de Staatssekretaris voor Buitenlandse Zaken	1.323	1.264	1.323	1.209
21		Beheersorganen	88.615	72.279	90.322	72.881
	0	Leiding en beheer	88.615	72.279	90.322	72.881
40		Algemene diensten	36.157	29.457	35.810	26.173
	1	Protocol	2.027	1.888	1.980	1.801
	2	Vorming	1.069	1.004	1.069	818
	3	Conferenties, seminaries en andere manifestaties	20.422	15.818	20.422	12.857
	4	Humanitaire hulp	1.200	733	1.200	707
	5	Vertegenwoordiging in het buitenland	3.843	2.904	3.543	2.828
	6	Communicatie, informatie en documentatie	1.692	1.521	1.692	1.384
	7	Internationale samenwerking	5.904	5.590	5.904	5.779
42		Diplomatieke en consulaire posten en posten voor samenwerking	194.424	190.366	209.571	191.430
	0	Bestaansmiddelenprogramma	180.117	176.437	179.579	173.121
	1	Gebouwen fonds	14.307	13.929	29.992	18.309
43		Directie-generaal Juridische Zaken	513	513	513	392
	0	Bestaansmiddelenprogramma	513	513	513	392
51		Directie-generaal Bilaterale Zaken	44.991	21.844	31.337	23.958
	0	Bestaansmiddelenprogramma	10	10	10	3
	1	Bilaterale betrekkingen	4.929	4.657	4.729	4.639
	2	Economische expansie	40.052	17.177	26.598	19.317
52		Directie-generaal Consulaire Zaken	788	615	638	484
	0	Bestaansmiddelenprogramma	504	332	354	276
	1	Internationale instellingen	84	83	84	83
	2	Humanitaire hulp	200	200	200	124

53		Directie-generaal Multilaterale Zaken en Mondialisering	145.380	138.591	140.969	132.931
	1	Multilaterale betrekkingen	106.094	106.085	106.094	102.891
	2	Wetenschapsbeleid	3.995	3.995	3.995	3.995
	3	Samenwerking	497	497	497	250
	4	Humanitaire hulp	29.858	26.972	26.624	24.760
54		Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking	1.244.435	1.040.843	1.499.884	1.367.699
	0	Bestaansmiddelenprogramma	7.401	3.353	7.306	2.582
	1	Gouvernementele samenwerking	458.713	378.165	456.331	385.882
	2	Niet-gouvernementele samenwerking	116.981	97.768	246.457	229.591
	3	Multilaterale samenwerking	351.378	299.494	480.468	471.659
	4	Bijzondere interventies	186.044	142.490	174.815	144.800
55		Directie-generaal Coordinatie en Europese Zaken	3.894	3.621	3.665	3.587
	1	Europese betrekkingen	3.894	3.621	3.665	3.587
	Datum:	**31/12/2010**	**1.767.986**	**1.505.313**	**2.021.498**	**1.826.600**

DE DIENSTVERLENING

1. Protocol

Eind 2010 beheerde de directie Protocol in totaal 64.717 bevoorrechte personen (titularissen en hun familieleden), van wie een derde bij de diplomatieke zendingen en twee derden bij de internationale organisaties. Meer dan 5.000 vip-bezoeken aan België werden in goede banen geleid. Na een grondige renovatie draaide het Egmontpaleis en het Egmont-Conferentiecentrum tijdens het EU-voorzitterschap op volle toeren.

Voorrechten en immuniteiten

De dienst bevoegd voor het beheer en de toepassing van de voorrechten en immuniteiten van de diplomatieke zendingen in Brussel, zette zich het afgelopen jaar verder in voor de modernisering van zijn werking en de optimalisering van zijn dienstverlening. Circulaires met praktische instructies voor de diplomatieke zendingen werden in 2010 aangevuld en alle informatie werd bijgewerkt.
Ook het afgelopen jaar ging bijzondere aandacht naar de naleving van de verkeerswetgeving en de behandeling van en bemiddeling bij geschillen waarbij diplomatieke zendingen en hun personeelsleden betrokken zijn. Ondanks de stijging van het aantal overtredingen begaan door personen met een beschermd diplomatiek statuut, is door de interventie van Protocol het betalingspercentage van de boetes op korte termijn gestegen met 15 % tegenover 2009. De dienst volgde ook de tewerkstellingsvoorwaarden van het huispersoneel van diplomaten goed op.

Een grote diplomatieke gemeenschap

De diplomatieke gemeenschap in België is aanzienlijk. Eind 2010 waren er in ons land 286 diplomatieke zendingen. Het gaat om 187 bilaterale ambassades en 99 diplomatieke zendingen die bij internationale organisaties zijn geaccrediteerd.
Deze zendingen tellen samen 8.052 personeelsleden, waarvan 5.267 diplomaten (en 6.906 familieleden), 1.947 administratief en technisch personeel (en 1.993 familieleden), 450 bedienend personeel en 388 huispersoneel. Het totaal met familieleden komt op 17.315 personen. Daar komen nog eens 585 ambtenaren op zending en 549 familieleden bij.

De dienst reikte in 2008 22.574 identiteitskaarten uit. Medio november 2009 waren het er 21.106, in 2010 21.820, zijnde 4.674 diplomatieke, 165 consulaire, 14.798 P-kaarten en 2.183 S-kaarten.
Protocol levert ook de CD-platen af en paste zijn procedures aan de nieuwe regelgeving van de dienst Inverkeerstelling Voertuigen (nieuwe Europese nummerplaten) aan. Bij de diplomatieke zendingen zijn er thans 6.079 in gebruik, waarvan 3.980 voor de persoonlijke voertuigen van diplomaten en 2.099 voor de dienstvoertuigen.

De dienst ondervond voorts de gevolgen van het chronische gebrek aan personeel en zag zich genoodzaakt de werking te vereenvoudigen. Zo werd onder meer de geldigheidstermijn van de identiteitskaarten opgetrokken. De aard van de samenwerking met het Parket verschoof in de richting van striktere vervolging van ernstigere overtredingen.

Consulaten

Alle kandidaturen ingediend voor de herstructureringen van de dienst Buitenlandse consulaten in België zorgde voor een updaten van de databanken (informatica en papier) en van het consulaire jaarboek van de FOD. De FOD voerde een inhaalbeweging uit voor alle hangende dossiers. Twee consulaten-generaal werden geopend: dat van Congo in Antwerpen en dat van Brazilië in Brussel.
Alle sollicitaties ingediend voor de benoeming van ereconsul zijn aangenomen of bijna. Dat geldt eveneens voor de aanvragen tot het wijzigen of openen van nieuwe rechtsgebieden.

De dienst behandelde uiteraard ook de gebruikelijke administratieve kwesties, zoals het aanvragen van identiteitskaarten, legitimatiebewijzen, 'CC'-schildjes voor de wagens van de ere- en carrièreconsuls en de quota voor de beroepsconsulaten.

Internationale organisaties

België is gastheer voor ongeveer 90 internationale organisaties. Het merendeel hiervan is in Brussel gevestigd.
Meerdere organisaties zijn in 2010 onderhandelingen opgestart om een zetelakkoord met ons land af te sluiten. Een aantal organisaties heeft een aanvraag ingediend met het oog op een onderzoek naar een eventuele vestiging in België. Deze onderhandelingen vinden plaats in het Interministerieel Comité voor het Zetelbeleid (ICZ).
Overigens heeft SHAPE (*Supreme Headquarters Allied Powers Europe*) een aanvraag bij Protocol ingediend om in de toekomst de speciale identiteitskaarten voor de familieleden van haar ambtenaren af te geven.
In 2010 gaf de directie Protocol 11.000 speciale identiteitskaarten af aan internationale ambtenaren, voor alle categorieën samen. Daar komen nog eens de rijbewijzen en een honderdtal CD-nummerplaten bij.
De databank van de internationale organisaties is in 2010 volledig bijgewerkt.

Merk op dat de dienst Internationale organisaties diverse administratieve taken uitvoert, waaronder het doorgeven aan de bevoegde instanties van aanvragen voor diverse documenten en attesten. Zo heeft hij in 2010 300 gerechtsbrieven met betrekking tot verkeersovertredingen en een honderdtal deurwaardersexploten die het gevolg waren van uiteenlopende juridische geschillen (niet-betaling, niet-gestort alimentatiegeld ...) behandeld.

Gelijkekansenbeleid

In het kader van het gelijkekansenbeleid voor mannen en vrouwen heeft België met de Republiek Servië, Montenegro, de Macedonische Regering, Albanië en Bosnië-Herzegovina een wederkerigheidsovereenkomst ondertekend. Dat zorgt ervoor dat gezinsleden, vaak de echtgeno(o)t(e) van diplomatieke en consulaire ambtenaren, bezoldigde arbeid kunnen verrichten in de ontvangststaat. De akkoorden inzake het verrichten van betaalde werkzaamheden door bepaalde gezinsleden van het diplomatieke en consulaire personeel gesloten met Chili en Peru, zijn in 2010 in werking getreden.

Buitenlandse hoogwaardigheidsbekleders en de veiligheid van diplomatieke zendingen

De dienst Bezoeken, Koninklijke Reizen en Beveiliging van Diplomatieke Missies (P2) zorgde opnieuw voor een vlotte opvolging bij de bezoeken van buitenlandse hoogwaardigheidsbekleders aan ons land. Jaarlijks komen er een 5.000-tal buitenlandse vips naar België op bezoek. Dat zijn staatshoofden, regeringsleiders, ministers van Buitenlandse Zaken, andere ministers en hoogwaardigheidsbekleders. Het aantal bezoeken was in 2010 uiteraard hoger dan het jaar voordien als gevolg van het Belgische EU-voorzitterschap.
De dienst organiseert ook, in samenwerking met het Crisiscentrum van de FOD Binnenlandse Zaken en de Europese Raad, de bezoeken die in Brussel plaats-

vinden in het kader van de Europese Raden. In 2010 waren er 7 Europese Raden.
Staatsbezoeken werden er in 2010 niet georganiseerd. Er vonden wel acht officiële bezoeken plaats, namelijk van de:

- Duitse bondskanselier Angela Merkel (11 mei)
- Zuid-Afrikaanse president Jacob Zuma (28-29 september)
- Zuid-Koreaanse president Lee Muyng Bak (3-6 oktober)
- Vietnamese premier Nguyen Tan Dzung (3-6 oktober)
- Chinese premier Wen Jiabao (4-6 oktober)
- de Kazachse president Nursultan Nazarbayev (24-26 oktober)
- de Russische president Dimitri Anatoljevitsj Medvedev (9-11 december)
- de Indiase premier Manmohan Singh (9-11 december)

Zowel de reservaties van het vipsalon, de aanvragen van de toegangsbadges voor het salon en voor de toegang tot de CD-parkeerplaats verlopen via de dienst.
Tijdens het Belgische EU-voorzitterschap kende de dienst in het vipsalon van de luchthaven zowat 8.000 vipbehandelingen toe. Met de luchthaven werd een nieuwe overeenkomst afgesloten betreffende het gebruik van de CD-parking.

Enkele cijfers

Verwerkte aanvragen voor 2010	Totaal
Diplomatieke parkeerkaarten voor luchthaven Brussels Airport	425
Behandeling aanvragen tijdelijke badges voor luchthaven Brussels Airport	2.681
Behandeling aanvragen permanente badges op de luchthaven Brussels Airport	762

Veiligheid van de diplomatieke missies

De dienst P2 een intermediaire rol bij de beveiliging van de diplomatieke missies. Hiervoor staat hij vooral in contact met het crisiscentrum van de FOD Binnenlandse Zaken. Aanvragen voor bijzondere veiligheidsmaatregelen ter bescherming van de missies en klachten inzake veiligheidsproblemen worden ingediend bij de dienst, die dan het crisiscentrum en andere betrokken veiligheidsdiensten contacteert. In totaal 533 veiligheidsdossiers werden behandeld: inbraken, bewaking bij officiële recepties, manifestaties enz.

Egmontpaleis, Egmont-Conferentiecentrum en Hertoginnedal

Egmontpaleis en Egmont-Conferentiecentrum

De verbouwings- en restauratiewerkzaamheden in het Egmontpaleis, begonnen in augustus 2008, waren ruim op tijd klaar voor de officiële opening van het Belgische EU-voorzitterschap op 1 juli. Vanaf die datum, bijna zonder onderbreking en tegen een steeds hoger tempo naar het einde van voorzitterschap toe, zijn er in het Egmontpaleis en het complex Egmont 2 talloze evenementen georganiseerd. Daaronder zijn vermeldenswaardig: de diplomatieke contactdagen; de lancering van het Belgische voorzitterschap met de ontmoeting tussen de Europese Commissie en de diverse politieke strekkingen uit het Europees Parlement; de informele Raden (EPSCO, JBZ, ECOFIN, Europese Ontwikkelingsdagen, COFACE, Cultuur, Ontwikkeling, Gymnich); het colloquium over 50 jaar onafhankelijkheid van Congo en het colloquium LIBERTAD over 200 jaar Latijns-Amerikaanse onafhankelijkheid; de *Senior Official's Meetings* (SOM) ter voorbereiding van de ASEM-top; de officiële ontvangst van belangrijke politieke vertegenwoordigers uit het buitenland (Korea, Kazachstan, Rusland, India, China); de belangrijke Gymnich-ontmoeting van de 27 ministers van Buitenlandse Zaken; de Unie voor het Middellandse Zeegebied (Euromed).

Hertoginnedal

Ook het domein Hertoginnedal, zowel het kasteel als de priorij, werd intens gebruikt. België kon zich tijdens de talrijke activiteiten op het domein profileren op het wereldtoneel. Er hadden ook diverse officiële ontvangsten plaats: Duitsland, China, Zuid-Afrika ... Hertoginnedal heeft verschillende prominenten ontvangen op werkvergaderingen, waaronder de vicepresident van de Verenigde Staten Joe Biden en de Amerikaanse minister voor Buitenlandse Zaken Hillary Clinton. Mevrouw Cathy Ashton, de hoge vertegenwoordiger van de EU, maakt graag ambtshalve gebruik van het kasteel.
Het Egmontinstituut (KIIB) zet haar onderzoeks- en analyseactiviteiten voort met het organiseren van grote internationale conferenties, zowel op Hertoginnedal als op het Egmontpaleis.

Adel en Ridderorden

De dienst Ridderorden handelt in uitvoering van de wet betreffende de toekenning van eervolle onderscheidingen in de Nationale Orden (1 mei 2006) en van het koninklijk besluit tot vaststelling van de regels en de procedure tot toekenning van eervolle onderscheidingen in de Nationale Orden (15 oktober 2006). Wet en besluit zijn samen gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 24 oktober 2006.
In 2010 heeft de dienst, in nauwe samenwerking met de diensten van de Eerste Minister en de betrokken administraties, opnieuw een reeks specifieke reglementen en gelijkstellingen in de publieke sector voorbereid, afgewerkt en gepubliceerd. Het hoofd van de dienst heeft, in zijn hoedanigheid van griffier van de Raad van Adel, de publicatie verzorgd van het boek Adelbrieven verleend door ZM Albert II, Koning der Belgen 2001-2008 / *Lettres Patentes de Noblesse octroyées par S.M. Albert II, Roi des Belges 2001-2008* (Lannoo-Racine, Tielt-Brussel, 2010). In 2010 werden er 24 adelbrieven afgegeven.

2. Consulaire zaken

Elektronische identiteitskaart (eID) voor de Belgen in het buitenland

In juni 2009 schakelde het consulaat-generaal van België in Rijsel over op de afgifte van de elektronische identiteitskaart (eID). Tussen half augustus en 31 december 2010 volgden ook de andere Belgische ambassades en consulaten met het uitreiken van deze eID's aan de Belgen die ingeschreven zijn in hun bevolkingsregisters. De posten met het grootste aantal aanvragen voor eID's kregen de apparatuur en software van Binnenlandse Zaken ter plaatse geïnstalleerd. Op die manier konden zij de aanvragen volledig autonoom afhandelen. In de andere posten wordt er gewerkt met een tussenstap op het hoofdbestuur (dienst Reis- & Identiteitsdocumenten), dat de aanvragen via elektronische weg ontvangt van de posten en ze vervolgens verwerkt met behulp van de apparatuur en software van Binnenlandse Zaken.

De eID die aan de Belgen in het buitenland wordt afgegeven, is identiek aan de eID die de Belgische gemeenten – onder verantwoordelijkheid van Binnenlandse Zaken - uitreiken. In tegenstelling met de voormalige niet-elektronische identiteitskaart blijft de eID geldig na verhuis naar een ander land of bij terugkeer naar België. De kaart maakt ook het gebruik mogelijk van tal van elektronische en internettoepassingen.

Biometrie in paspoorten en visa

Biometrie is de vaststelling van meetbare eigenschappen van personen op basis waarvan zij op ontegensprekelijke wijze te identificeren zijn. De digitale vingerafdrukken en een identiteitsfoto zijn de meetbare eigenschappen die in visa en paspoorten worden geïntegreerd.

Paspoorten

In opvolging van een Europese verordening moeten sinds eind juni 2009, naast de identiteitsgegevens en de digitale foto van de paspoorthouder, ook de vingerafdrukken van de beide wijsvingers op de chip van het paspoort opgeslagen worden. Dat betekent dat alle paspoortbureaus, zowel in België als in het buitenland, apparatuur en software nodig hebben voor het nemen van een digitale foto en vingerafdrukken. Dat project werd in twee overheidsopdrachten opgesplitst.

Voor de uitrusting van de diplomatieke en consulaire posten wordt samengewerkt met de dienst Visa. In 2010 werd de roll-out van de apparatuur en software, van start gegaan in 2009, voortgezet. Tot nu toe kregen 38 van de 120 consulaire beroepsposten de nodige uitrusting en is de nieuwe infrastructuur ondertussen getest. Zij zullen in de loop van 2011 overschakelen naar de verplichte afgifte van biometrische paspoorten.
Voor de uitrusting van de gemeenten en provinciebesturen ging een aanbestedingsprocedure van start. Vermoedelijk zal de gunningsprocedure tegen midden 2011 kunnen worden afgerond.

De belangrijkste wijziging voor de paspoortaanvrager, vooral in de posten, is dat hij zich persoonlijk moet aanmelden. De afname van de biometrische gegevens (in het bijzonder de vingerafdrukken) is anders onmogelijk. Samen met het invoeren van de biometrie in het paspoort wordt er overgeschakeld op een elektronische verzending van de aanvragen naar het productiecentrum. Daardoor boekt men, vooral voor de aanvragen afkomstig uit de posten, aanzienlijke tijdwinst.

Afgegeven akten op zendingen en posten

De Belgische zendingen en posten in het buitenland gaven in 2010 2.647 akten af in verband met nationaliteitskeuze of -toekenning. Het gaat hoofdzakelijk om 'toekenningverklaringen' (waarbij een Belgische ouder vraagt zijn in het buitenland geboren kind de Belgische nationaliteit toe te kennen) en opties (keuze voor de Belgische nationaliteit).
Daarnaast ontvingen onze zendingen en posten in 2010 147 aanvragen tot naturalisatie. Andere akten hadden betrekking op de burgerlijke staat (245 akten, hoofdzakelijk erkenningen) of waren notarieel van aard (830 akten).

Databanken tegen illegale migratie

België is, zoals alle andere Schengenlidstaten, gebonden aan de Europese verplichting tot invoering van biometrie in visa. In de praktijk zullen alle alfanumerieke en biometrische gegevens van alle visumdossiers ingediend bij, afgegeven op of geweigerd door alle Schengenlidstaten, worden opgeslagen in de gemeenschappelijke Europese databank (*Visa Information Systemdatabank* – VIS-databank). De uitwisseling van visumgegevens wordt hierdoor geformaliseerd en geautomatiseerd. De Schengenlanden kunnen met die gegevens beter gewapend de strijd aanbinden tegen visashopping en illegale migratie. Het VIS-systeem treedt naar verwachting in werking in 2011.

Uitvoering

In 2009 startte de eerste fase, met namelijk de Noord-Afrikaanse posten. Dat is in overeenstemming met de Europese beslissing om de afname van biometrie voor visumaanvragers gefaseerd in te voeren. In 2010 voerden onze diensten de tweede en de derde fase van het Europese plan uit: het Midden-Oosten en de Golfstaten. Tegelijk werden in samenwerking met de dienst Paspoorten een reeks Europese landen afgewerkt. Die posten zijn belangrijk voor de afgifte van paspoorten aan onze landgenoten die in het buitenland verblijven, maar zij verwerken ook regelmatig een aantal visumaanvragen. Zo zijn de volgende posten in deze regio uitgerust voor de afname van biometrie: Tel Aviv, Jeruzalem, Beiroet, Damascus, Amman, Riyad, Doha, Abu Dhabi, Koeweit en Teheran.
Biometrie werd geïnstalleerd in de volgende Europese posten: Londen, Wenen, Bratislava, Bern, Ljubljana, Genève, Kopenhagen, Keulen, Warschau, Oslo, Stockholm, Tallinn, Helsinki, Berlijn, Vilnius, Riga, Alicante, La Valetta, Rome, Lissabon en Barcelona.
Voorts zijn enkele belangrijke Afrikaanse posten op het vlak van visumafgifte uitgerust met biometrie: Addis Abeba, Dar es Salaam, Nairobi, Kampala, Brazzaville, Johannesburg en Kaapstad.
Dat maakt dat eind 2010 in totaal 44 posten beschikken over de installatie voor de afname van de biometrie voor zowel visa als paspoorten. Bovendien heeft het personeel ook de nodige opleiding ontvangen om deze taken tot een goed einde te brengen.
De Europese Commissie is medefinancierder van dit belangrijke project.

Europese coördinatie in crisissituaties

Tijdens het Spaanse voorzitterschap, in de eerste helft van 2010, ijverde de Europese Consulaire Werkgroep (COCON) verder voor een betere coördinatie van de EU-samenwerking tijdens crisissituaties op het vlak van consulaire bescherming van EU-onderdanen. De noodzaak aan een betere samenwerking in dat domein kwam sterk tot uiting met onder meer de crisissen in Haïti en Peru en ten gevolge van het IJslandse vulkaanas.

Initiatieven

Onder het Belgische EU-voorzitterschap werden op het vlak van de Europese consulaire samenwerking diverse initiatieven op het getouw gezet. Enkele voorbeelden:

- De "consulaire richtsnoeren" uit 2006 werden aangepast aan de bepalingen van het Verdrag van Lissabon. Daardoor werd de rol van de Europese Delegaties (EUDEL) gedefinieerd wat betreft de lokale coördinatie van consulaire vergaderingen in derde landen.
- Op 22 en 23 september werd een seminarie gehouden over de Europese consulaire samenwerking tijdens crisissituaties, waar vooral de noodzaak bleek aan de uitwerking van best practices (coördinatie en bescherming van Europese burgers in tijden van crisis, financiële aspecten van consulaire bijstand en de mogelijkheden tot een efficiënte uitwisseling van informatie). Tijdens het COCON-voorzitterschap, dat gedeeld werd door de directie-generaal Consulaire Zaken en het Crisiscentrum (S1.1), werd dan ook een paper aanvaard om te komen tot een "consulair Erasmusprogramma'. In dat programma krijgen consulaire agenten en crisisexperten uit alle lidstaten de kans om deel te nemen aan opleidingsmodules die Europese instellingen of lidstaten organiseren. Zo ontstaat op termijn een pool van agenten opgeleid om consulaire crisissituaties te beheren.
- In dezelfde context stelde de Europese Commissie, in samenwerking met het Belgische voorzitterschap en Spanje, een opleidingskit (consular kit) samen. Via deze kit wil men aan alle consulaire agenten in alle lidstaten een document ter beschikking stellen dat een totaalbeeld geeft van het acquis communautaire op het vlak van consulaire samenwerking.
- Ook zal het bestaande Emergency Travel document (ETD – noodreisdocument) worden geactualiseerd. Het bestaat al sinds 1996 bestaat, maar niet alle lidstaten gebruiken het omdat het niet langer voldoet aan de huidige veiligheidsnormen.
- Tot slot organiseerde het Belgische voorzitterschap op 20 oktober een consulaire dialoog met de Verenigde Staten. Die EU-VS-dialoog wil de consulaire samenwerking tussen de Europese Unie en onze Amerikaanse partners verbeteren.
- In maart nam de dienst S1.1 deel aan een crisisoefening van de Europese Consulaire Werkgroep (COCON) in Tunis.

3. Crisisbeheer

Alert in de wereld

Vaccinatie-actie

In 2009 werd de wereld opgeschrikt door een ophefmakende crisis van sanitaire aard: het A/H1N1-virus. Toen eind 2009 de nodige hoeveelheid vaccin tegen de griep beschikbaar werd, zorgde Buitenlandse Zaken ervoor dat alle personeelsleden die niet waren opgenomen in het vaccinatieplan van het gastland, konden worden ingeënt in het kader van het Belgische vaccinatieplan. Het verzenden van vaccins naar die posten was een grote operatie. Die liep in samenwerking met de Medische Dienst en werd in januari 2010 afgerond.

Leden van het B-FAST-team in actie in Port-au-Prince, Haïti, na de zware aardbeving van begin januari 2010
© ImageGlobe

De aarde beweegt

In 2010 werd de wereld opgeschrikt door verscheidene aardbevingen, overstromingen en vulkanische activiteiten.

Haïti

Op 13 januari trof een zware aardbeving Haïti. Het crisiscentrum werd geopend om de talrijke oproepen van ongeruste burgers te beantwoorden. Het centrum coördineerde ook de samenwerking met het B-FAST-team ter plaatse, met het uitgezonden consulaire team dat de repatriëring van Belgen en andere rechthebbenden in goede banen moest leiden, en met Defensie. Het centrum bleef meer dan tien dagen operationeel dankzij de inzet van talrijke vrijwilligers van het departement.

Na afloop van deze crisis volgde er een receptie in het kasteel van Laken, op uitnodiging en in aanwezigheid van koning Albert II, als blijk van waardering voor de hulpverlening tijdens deze humanitaire catastrofe.

Chili

Eind februari werd het crisiscentrum opnieuw geopend, nadat een zware aardbeving Chili had getroffen. Ook nu kon het centrum rekenen op de medewerking van talrijke vrijwilligers, die dagen na mekaar de binnenkomende oproepen beantwoordden.

Andere crisismomenten

April stond grotendeels in het teken van de Eyjafjallajökull. De aswolk geproduceerd door deze IJslandse vulkaan legde het vliegverkeer grotendeels lam en bezorgde reizend België kopzorgen. De dienst S1.1 verwerkte in deze periode talrijke oproepen en

verschafte nuttige info en contactgegevens aan het publiek. Wereldwijd stonden de posten de gestrande Belgen bij.

In mei werd de vliegtuigramp in Libië nauwgezet opgevolgd. In augustus gebeurde hetzelfde bij de evacuatie van Europese burgers uit het door overstromingen getroffen India.
Nog meer waterellende was er in Pakistan, waar meer dan 20 miljoen mensen werden getroffen. Onze dienst volgde de informatie over deze ramp en de hulpverlening op, bundelde de gegevens en coördineerde tussen de verschillende betrokken diensten in het departement.
In december werd voornamelijk de politieke instabiliteit in Ivoorkust opgevolgd, met bijzondere aandacht voor een eventuele evacuatie van de lokale Belgische gemeenschap.

Oprichting FACT

Tijdens de crisis in Haïti werd het nogmaals duidelijk dat er nood is aan een mechanisme om snel een team te kunnen sturen, om de post ter plaatse te versterken, of, indien er geen Belgische vertegenwoordiging is (zoals in Haïti), zelf de volledige consulaire bijstand waar te nemen. Daarom werd het besluit genomen om een reserve vrijwilligers op te richten die snel inzetbaar zijn om in een *Foreign Affairs Crisis Team* (FACT) naar crisisgebieden gestuurd te worden. In 2011 vormt de verdere uitwerking van dat concept, met selectie, opleiding en uitrusting van de vrijwillige FACT-leden, een van de voornaamste uitdagingen.

B-FAST in de weer

Binnen onze dienst vervult het permanente secretariaat B-FAST een zeer belangrijke opdracht. Het beheert de aankopen, de opleidingen en het budget, maar moet er tegelijk voor zorgen dat B-FAST in noodsituaties snel kan ingrijpen.
B-FAST voerde in 2010 vijf succesvolle operaties uit

De IJslandse vulkaan Eyjafjallajökull spuwt enorme wolken as de lucht in, wat leidt tot een ernstige verstoring van het vliegverkeer in grote delen van de wereld, april-mei 2010.
© ImageGlobe

en ondersteunde een missie in de Democratische Republiek Congo.
Na de zware aardbeving in Haïti, begin 2010, was B-FAST als een van de eerste hulpteams ter plaatse met een *Urban Search and Rescue Team* en een veldhospitaal begeleid door medisch personeel. B-FAST bevrijdde drie slachtoffers levend vanonder het puin en zorgde voor de medische behandeling van honderden personen. B-FAST bleef op langere termijn in Haïti aanwezig via een samenwerking met het Belgische en het Duitse Rode Kruis.

Nog in januari werd Albanië getroffen door zware overstromingen. Twee personen van B-FAST zorgden ter plaatse voor de overdracht van materiaal en medicijnen aan de Albanese instanties.

In juli bood B-FAST hulp aan Roemenië, dat eveneens geteisterd werd door overstromingen. Een zevental personen begaf zich ter plaatse voor de installatie en overdracht van een waterzuiveringssysteem, generatoren en motorpompen.

Nog in juli ondersteunde B-FAST-personeel een medische missie in de Democratische Republiek Congo, waar een explosie talrijke slachtoffers maakte.

In december sloot B-FAST het jaar af met twee missies: via de Europese delegatie werden twee waterzuiveringssystemen overgedragen aan het door cholera geteisterde Haïti, en een team van twee personen zorgde voor de installatie en overdracht van tien dompelpompen in het door overstromingen getroffen Montenegro.

België heeft in deze materie al heel wat expertise opgebouwd, onder meer inzake het opsporen en redden van personen in stedelijke omgevingen (USAR). Om te voldoen aan de internationale normen en om deze expertise naar voren te brengen, behaalde B-FAST in 2010 een kwaliteitslabel via de IEC-procedure (*INSARAG External Classification*) van de Verenigde Naties.

Reisadviezen voor 171 landen

Eén van de kerntaken van de dienst is het opvolgen van de reisadviezen. De teller van het aantal landen waarvoor de FOD reisadviezen verstrekt, staat momenteel op 171.
Het publiek stelt deze vorm van dienstverlening zeer op prijs. Onze adviezen zijn voor reizigers een waardevolle informatiebron. Dat blijkt ook uit het aantal raadplegingen van de website waar de rubriek 'Reisadviezen' een van de meest bezochte is. Met de publicatie van de vernieuwde website kregen de reisadviezen bovendien een nieuw en meer overzichtelijk kleedje.
Daarnaast beantwoordt de dienst S1.1 talrijke telefonische en schriftelijke vragen aangaande reizen naar het buitenland.

Crisisdossiers

De crisisdossiers werden in 2010 geactualiseerd en geoptimaliseerd, vooral dan de structuur en de inhoud. Hoewel crisissen doorgaans niet te voorspellen zijn en onderling erg kunnen verschillen, moeten we er zo goed mogelijk op voorbereid zijn. In die optiek vormen de dossiers een onontbeerlijk instrument, waarop de dienst ook in 2011 zal voortbouwen.

Actief in samenwerkingsverbanden

Op nationaal niveau werkt het Crisiscentrum samen met de Kustwacht voor het internationaal rampenplan en met Defensie voor het *Defense & Foreign Affairs Crisis Team* (DFACT). DFACT-missies waren er in Kigali, Bujumbura, Jeruzalem en Tel Aviv.
Nog in samenwerking met Defensie vond er in oktober een grootschalige evacuatieoefening plaats, *Active Trip* genoemd. Het betrof een enscenering met uitgebreide militaire middelen in burgergebied. Dat was een ideale gelegenheid om de samenwerking en uitwisseling van expertise tussen Buitenlandse Zaken en Defensie te optimaliseren, met het oog op eventuele interventies in het buitenland.
Op internationaal niveau is de dienst S1.1 eveneens betrokken bij diverse activiteiten en initiatieven. Op Europees niveau is dat onder andere het geval met de COCON en de Club van Boedapest voor Open Source Intelligence (OSINT). Voorts neemt de dienst deel aan de Non-combatant evacuation operations Coordination Group (NCG), die internationale samenwerking bij evacuatieoperaties nastreeft.
Die samenwerking met Defensie en internationale partners heeft tot doel een snelle en gecoördineerde actie voor te bereiden, ten behoeve van Belgische burgers die door het uitbreken van een ernstige crisis in het buitenland in gevaar zouden zijn. Die actie kan gaan van juiste informatieverstrekking tot, indien nodig, een evacuatieoperatie uit het crisisgebied.

4. Vredesopbouw

Projecten voor een vreedzamere wereld

De dienst Vredesopbouw, opgericht in 2006, spitst zich toe op de financiering van projecten op het vlak van conflictpreventie en vredesopbouw.
Dat gebeurt in overeenstemming met de prioriteiten van ons buitenlands beleid. In 2010 bedroeg het totale budget hiervoor meer dan dertig miljoen euro (30.614.000 euro). Alle ingediende voorstellen worden getoetst aan diverse criteria goedgekeurd door de minister van Buitenlandse Zaken. Die criteria zijn consulteerbaar op de website van het departement: www.diplomatie.be/nl/policy.

In 2010 ontving de dienst 213 nieuwe voorstellen. Uiteindelijk werden er 114 goedgekeurd met het oog op financiële ondersteuning. Telt men hier de lopende (meerjaren)projecten bij op, dan hadden de medewerkers dit jaar 231 dossiers in behandeling.
Dat impliceert naast een adequate opvolging - zowel inhoudelijk als administratief - het uitvoeren van opvolgingszendingen op het terrein en regelmatige contacten met de betrokken organisaties.

Thema's

Binnen het brede spectrum aan doelstellingen die de dienst Vredesopbouw beslaat, kwamen in 2010 drie thema's prominent naar voor:

- capaciteitsopbouw en versterking van de civiele maatschappij
- ontmijning en non-proliferatie
- eerbiediging en bewustmaking van de mensenrechten

Die waren samen goed voor ruim 60 % van het jaarbudget.

Regio's

Ook in 2010 ging de grootste aandacht uit naar het Afrikaanse continent. Meer dan de helft van het budget (55 %) werd daarvoor benut. De Regio van de Grote Meren kwam daarbij sterk op de voorgrond. Toch is er ook een duidelijke focus op Azië (24 % van het budget), vooral op Centraal-Azië en het Midden-Oosten. De rest van de middelen werd verdeeld over Latijns-Amerika (7 %), Europa (4 %) en projecten die niet gebonden zijn aan één continent (10 %).

Praktijkvoorbeelden

Het project *Alternative Development in Antioquia* van UNODC (*United Nations Office on Drugs and Crime*) werd in 2010 via onze budgetlijn gefinancierd. Antioquia is een departement in het noordoosten van Colombia. Het project slaagt erin om landbouwers, die vroeger aan illegale cocateelt deden, te overtuigen over te gaan tot alternatieve teelten: koffie, rietsuiker, rubber, honing). In ruil daarvoor verkrijgen zij de eigendom over hun plantages. Supermarktketens zijn bereid om hun producten te verkopen. Nationale federaties worden gestimuleerd om steun te verlenen bij de commercialisering ervan.

Nonviolent Peaceforce (NP) is een internationale ngo die zich bezighoudt met '*unarmed civilian peacekeeping*' (UCP) in gemeenschappen met een hoog conflictrisico. NP zet speciaal opgeleid personeel in dat door proactieve lokale aanwezigheid en bemiddeling dat risico ondervangt. In Soedan focust NP zich op de capaciteitsopbouw van de lokale civiele maatschappij via UCP, op vroege waarschuwings- en actiemechanismen en op de promotie van de lokale dialoog. De dienst Vredesopbouw ondersteunt concreet het project *Developing Civilian Engagement for the Prevention of Violence in Sudan*' in de provincie West-Equatoria (Mundri-district).

1. België in bilateraal verband

West-Europa en Noord-Amerika

Verenigd Koninkrijk

De elfde Belgisch-Britse Conferentie – een bilaterale conferentie die jaarlijks wordt georganiseerd - vond plaats op 19-20 oktober 2010 in het Egmontpaleis met als thema *Player or Spectator? Europe's place and role in tomorrow's world*. Een honderdtal eminente politieke figuren, waaronder minister van Buitenlandse Zaken Steven Vanackere, bedrijfsleiders, academici en journalisten kwamen samen om de rol en de strategische invloed van Europa op de toekomstige internationale wereld te bespreken. Ministers van Staat Willy Claes en graaf Étienne Davignon, Lord Patten of Barnes, *Chancellor* van de Universiteit van Oxford, baron Frans van Daele, kabinetschef van Europees president Van Rompuy en Peter Sutherland, internationaal zakenman en vorige EU- commissaris en directeur van GATT/WTO namen aan de conferentie deel als gastsprekers. Twee nieuwe covoorzitters deden hun intrede om de Board van de conferentie in de toekomst voor te zitten, namelijk ereambassadeur Lode Willems en Lord Stephen Wall.

Frankrijk

In september ondertekenden de *Université Lille-Nord de France* en de KUL-KULAK een academische samenwerkingsovereenkomst. Beide universiteiten hebben een ambitieuze uitbreiding van de academische interactie op het oog, en dat op het vlak van onderwijs, onderzoek en innovatie.

In november werd in het kader van de Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai beslist dat men voortaan onder het moto *Invest in Eurometropolis* grensoverschrijdend zal deelnemen aan beurzen en innovatie-evenementen.

Benelux

In juli keurde het Vlaams Parlement het nieuwe Benelux-Verdrag van 17 juni 2008 goed en in oktober de Kamer van Volsvertegenwoordigers en de Senaat. Dat verdrag was reeds in 2009 geratificeerd door Luxemburg en goedgekeurd door het parlement van de Duitstalige Gemeenschap. In oktober ratificeerde Nederland. Men zoekt nog een akkoord over een verdeelsleutel voor de Benelux-begroting en over nieuwe arbeidsvoorwaarden voor de Benelux-ambtenaren. Ook de parlementen van het Waals Gewest en van de Franse Gemeenschap moeten het verdrag nog goedkeuren. Wanneer dat alles rond is, zal ook België in de eerste helft van 2011 het verdrag ratificeren.
In het vooruitzicht van de inwerkingtreding richtte de samenwerking zich in 2010 reeds op de drie hoofdthema's van het nieuwe verdrag: de interne markt en de economische unie, duurzame ontwikkeling en justitie/binnenlandse zaken.
In 2010 voerden de landen, onder Belgisch en Luxemburgs voorzitterschap, onderhandelingen met betrekking tot de modernisering van het Benelux-Parlement en de uitbreiding van de bevoegdheden van het Benelux-Gerechtshof. Het Comité van Ministers, dat op 13 december samenkwam, besliste om in 2011 die dossiers af te ronden.

Centrale Commissie Rijnvaart (CCR)

In 2010-2011 neemt België het voorzitterschap van de CCR waar. Op 8 juli 2010 werd tijdens een conferentie van de *International Safety Guide for Inland Navigation Tankers and Terminals* de door de binnenvaart langverwachte veiligheidsgids voorgesteld, waaraan alle belangrijke binnenvaartorganisaties en bedrijfsverenigingen hun medewerking hebben verleend. Ook onder Belgisch voorzitterschap werden in 2010 onderhandelingen gevoerd over een reglementair kader voor de samenwerking EU–CCR.

Centraal-Azië en Oost-Europa

2010 stond vooral in het teken van het aanzwengelen van onze bilaterale betrekkingen met Rusland, Oekraïne en Kazachstan, zowel op politiek als economisch gebied.

Rusland nam, net zoals de voorbije jaren, een belangrijke plaats in. Vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken Steven Vanackere bracht op 4 mei een bezoek aan Moskou, waar onder meer een contact met zijn ambtgenoot Sergei Lavrov op de agenda stond. Op zijn beurt bracht de Russische president Dimitri Medvedev op 8 december een officieel bezoek aan België. De bilaterale contacten, bijvoorbeeld met eerste minister Yves Leterme, wilden vooral de wens tot een intensivering van de samenwerking benadrukken, met name op het vlak van energie. Dat bezoek effende het terrein voor de economische zending van ZKH prins Filip naar Rusland, die in de loop van 2011 zal plaatsvinden.

De economische missies van ZKH prins Filip naar Oekraïne (21-24 november) en Kazachstan (11-15 oktober), in beide gevallen een 'première', hebben ook geholpen om onze bilaterale betrekkingen met die landen te ontwikkelen. De Kazachse president Nursultan Nazarbayev bracht op 25 en 26 oktober een officieel bezoek aan België.

Economische missie van ZKH prins Filip naar Kazachstan, oktober 2010 (v.l.n.r.) Ereconsul van de republiek Kazachstan John Stoop, minister van Buitenlandse Zaken Steven Vanackere, ZKH prins Filip, adjunct-kabinetschef Henk Mahieu en Belgisch ambassadeur Daniël Bertrand
Op de achtergrond de Bayterektoren in Astana © ImageGlobe

Economische missie van ZKH prins Filip naar Oekraïne, november 2010
Op de achtergrond de Sint-Sofiakathedraal in Kiev © ImageGlobe

Midden-Oosten en Noord-Afrika

Maghreblanden

De situatie in de drie Maghreblanden werd met grote aandacht gevolgd. In Marokko heeft de economische missie van eind 2009, geleid door ZKH prins Filip, positieve gevolgen gegenereerd voor onze bedrijven. In Algerije wordt de commerciële prospectie voortgezet met bijzondere aandacht voor de inspanningen die het land levert in de strijd tegen het terrorisme. Algerije en Marokko zijn twee partnerlanden in onze bilaterale ontwikkelingssamenwerking. In Tunesië vormen de mensenrechten een specifiek aandachtspunt. Het departement heeft op regelmatige basis contact onderhouden met de civiele samenleving in Tunesië en met mensenrechtenorganisaties die rapporteren over de evolutie van die rechten. De toestand in de Westelijke Sahara werd ook van kortbij gevolgd. België ondersteunde voorts de inspanningen van de EU om relaties aan te knopen tussen de Europese Unie en de Unie van de Arabische Maghreb. Die samenwerking kan een stap zijn in het oplossen van de aanhoudende moeilijkheden tussen landen van de regio en in het realiseren van een echte één-gemaakte Maghrebijnse markt.

Libië

Minister Steven Vanackere heeft drie keer zijn Libische ambtgenoot ontmoet. Bij elk onderhoud lag het accent op de organisatie, in Tripoli en tijdens het Belgische voorzitterschap, van de top Afrikaanse Unie–Europese Unie, die een echt succes was. Voorts focusten de bilaterale contacten op het (her)opstarten van de bilaterale samenwerking in diverse domeinen.

Egypte

Egypte, één van de twee landen die een vredesakkoord met Israël sloot, blijft een belangrijke actor in de regio. Egypte ondersteunt de inspanningen voor vrede in het Israëlisch–Palestijnse conflict en probeert de twee rivaliserende Palestijnse fracties (Fatah en Hamas) dichter bij elkaar te brengen. De minister is naar Caïro gereisd, waar hij in de marge van de officiële ontmoetingen ook een onderhoud heeft gehad met de secretaris-generaal van de Arabische Liga. HKH prinses Mathilde heeft deelgenomen aan het Internationaal Forum tegen mensenhandel in Luxor.

Arabisch-Israëlisch conflict

De toespraak van president Obama in Caïro aan het begin van zijn mandaat had hoop gewekt. Die is echter weggeëbd onder impuls van de gebeurtenissen en de niet te verzoenen eisen van beide protagonisten in het conflict. Een mislukking is het gevolg, ondanks de vele, rechtstreekse en onrechtstreekse inspanningen van Washington om zowel Israël als de Palestijnse autoriteiten aan de onderhandelingstafel te krijgen. De impasse is dermate dat de Verenigde Staten in december aankondigden hun inspanningen om beide partijen weer rechtstreeks te laten onderhandelen, te staken.
Tijdens deze periode bleef de Europese Unie, bezorgd en zonder inmenging, haar volle steun aan de politiek van Washington betuigen. De Unie concentreerde haar inspanningen op de tweeledige problematiek: enerzijds de Gazastrook, waarbij deze streeft naar een opheffing van de Israëlische blokkade, anderzijds de noodzaak aan regeringsstructuren die onontbeerlijk zijn bij de oprichting van een echte Palestijnse staat, het zogenoemde plan-Fayyad.

De EU heeft haar standpunt inzake een oplossing van het Israëlisch-Palestijnse conflict duidelijk opnieuw bevestigd in haar conclusies van december 2010, die een jaar eerder al waren geformuleerd: twee staten, die naast elkaar leven binnen de grenzen van 1967, met Jeruzalem als hoofdstad. Er is geen alternatief naast een onderhandelde oplossing noch plaats voor unilaterale acties in het vredesproces. Dat was de niet-aflatende boodschap van minister Vanackere tijdens zijn rondreis en ook tijdens zijn opeenvolgende contacten met hooggeplaatste Israëlische en Palestijnse gezagsdragers.

Libanon

België bleef militair aanwezig in Libanon met een contingent van een honderdtal soldaten in het kader van UNIFIL (*United Nations Interim Force In Lebanon*). UNIFIL werd opgericht naar aanleiding van resolutie 1701 van de Veiligheidsraad en moest een einde maken aan het conflict tussen Israël en de Hezbollah. De Belgische aanwezigheid bestaat uit een detachement polyvalente geniesoldaten, een logistieke ondersteuningseenheid en een eenheid die communicatie- en informatiesystemen in werking stelt. De Belgische soldaten werken mee aan de heropbouw van het land en leveren humanitaire hulp en steun aan UNIFIL of aan de Libanese regering.
België vindt het respect voor het internationaal recht belangrijk en is zich ervan bewust dat alleen de waarheid omtrent de moord op de voormalige premier Hariri in 2005 het land de kans zal bieden een nieuwe start te nemen. Ons land is een vurig pleitbezorger van het Bijzonder Tribunaal voor Libanon (BTL). Dat tribunaal is speciaal voor dit doel opgericht.
Twee Belgische magistraten zijn elkaar opgevolgd in hoge functies binnen dit tribunaal. Ook draagt België financieel bij aan het functioneren van het BTL. De 'wettelijkheid' van het BTL staat ernstig ter discussie.

Jordanië

De relaties tussen België en Jordanië zijn al jaren goed, wat blijkt uit de frequente ontmoetingen tot op het hoogste niveau. In 2010 was koning Abdallah een tweede keer te gast bij ZKH koning Albert II.
Het was eveneens tijdens het Belgische voorzitterschap dat Jordanië een geprivilegieerd statuut verkreeg in het kader van zijn Associatieakkoord met de Europese Unie.

Golfstaten

België onderhoudt uitstekende relaties met de regio van de Golfstaten. We zijn vermaard om onder meer onze knowhow in spitstechnologie (bouw, energie en medische sector). Heel wat bedrijven hadden baat bij het positieve klimaat in het zog van de economische missie in Saudi-Arabië en de Verenigde Arabische Emiraten (VAE) einde 2009, onder leiding van prins Filip. De wens van de Golfstaten om hun economie te diversifiëren, biedt tal van kansen, net zoals de organisatie van de wereldbeker voetbal in Qatar.
Een missie met topambtenaren trok naar de Verenigde Arabische Emiraten, Oman en Qatar om de bilaterale samenwerking te versterken en de situatie in de regio te bespreken.
Het EU-voorzitterschap, bij afwezigheid van een EU-delegatie waargenomen door onze ambassades in Abu Dhabi, Doha en Koeweit, heeft zonder twijfel bijgedragen tot een verhoogde zichtbaarheid van ons land.
De EU-ministers en de Samenwerkingsraad van de Golf keurden op 14 juni een Joint Action Programme goed (2010–13), met als doel de samenwerking in verschillende domeinen te versterken. Ook besloot de vergadering de onderhandelingen over een vrijhandelsakkoord voort te zetten, tot hiertoe een struikelblok tussen beide regio's.

Jemen

De Europese Unie is zich bewust van de vele bedreigingen waaronder Jemen lijdt en stelde daarom een uitgebreid actieplan op om het land te stabiliseren. België ondersteunt die inspanningen voluit.

Iran

Het nucleaire beleid van Iran blijft de internationale gemeenschap beroeren. België heeft zijn standpunt herhaald binnen de Europese en internationale instellingen. Ons land uitte ook zijn bezorgdheid over het respect voor de mensenrechten in het land. De binnenlandse situatie is nog verslechterd door de opkomst van een grote protestbeweging die de uitslag van de presidentsverkiezingen in de zomer van 2009 vervalst noemt en daarom verwerpt. Hoewel die beweging sterk onderdrukt werd, heeft men ze toch niet kunnen onthoofden. De Belgische ambassade in Teheran is er, in samenwerking met het departement, in geslaagd drie gearresteerde landgenoten vrij te krijgen. Het is onder Belgisch voorzitterschap dat de EU nieuwe sancties tegen Iran aangenomen heeft,

niet om het land te 'straffen' maar wel om het te overhalen de ondertekende internationale conventies inzake het gebruik van kernenergie te respecteren.

Afrika ten zuiden van de Sahara

Democratische Republiek Congo (DRC)

In 2010 versterkte ons land de relaties met de DRC, in de geest van de in 2009 door de premiers van beide landen ondertekende verklaring. Die stipuleert het voeren van een permanente, open, eerlijke en constructieve dialoog. Die aanpak werd in januari opnieuw bevestigd tijdens het bezoek van de minister van Buitenlandse Zaken Vanackere aan Congo en de ontmoeting met president Kabila. De bekroning van dat beleid was het bezoek van ZKH koning Albert II ter gelegenheid van 50 jaar onafhankelijkheid. Met talloze evenementen hebben beide landen die gebeurtenis herdacht. Daarin had de FOD vaak een belangrijke rol. Vermeldenswaard is de 'biodiversiteits'-expeditie op de Congostroom, die op grandioze wijze de verregaande wetenschappelijke samenwerking tussen onze twee landen aantoonde.

Behoud van ons beleid in Congo

Nog steeds in de lijn van de gemeenschappelijke Verklaring van januari 2009 was België één van de belangrijkste actoren die ijverden voor de kwijtschelding van de buitenlandse schuld van Congo. Dat gebeurde nadat het land de status van HIPC-land (*Heavily Indebted Poor Countries*) kreeg. België begon dan ook met het Indicatief Samenwerkingsprogramma 2010-2013. Dat legt zich toe op de landbouw, het technisch onderwijs en het baccalaureaat, braakliggende terreinen en moedigt goed bestuur aan.
Een ander signaal van de goede betrekkingen was de opening van het Schengenhuis in Kinshasa in april 2010. Via dat Europese project lopen de meeste visumaanvragen van Congolezen die naar het Schengengebied wensen te komen. Dankzij de heropening van het consulaat-generaal in Katanga zit de consulaire activiteit ook daar opnieuw op kruissnelheid. Wat de hervorming van de veiligheidsector betreft, gaat ons beleid van de vorige jaren op hetzelfde elan door, met de invoering van het militair partnerschapsprogramma. Een van de hoofdverwezenlijkingen in 2010 was de lancering van het programma 3D in Kindu (opleiding door Defensie, herstel van gezinswoningen door Ontwikkelingssamenwerking en herstel van de kazerne door preventieve diplomatie). Onze steun aan civiele crisiszendingen EUSEC (steun aan het leger) en EUPOL-RDC (steun aan de politie) werd nog geïntensifieerd, meer bepaald door het benoemen van een Belg aan het hoofd van EUPOL-RDC.

We deden een beroep op multilaterale organisaties om ons algemeen beleid te ontwikkelen. Dat bleek andermaal door de verlenging van het mandaat van de VN-missie in de DRC, het voormalige MONUC, dat in mei 2010 herdoopt werd tot MONUSCO. In dat kader hebben we een aanpak aanbevolen die rekening houdt met de Congolese gevoeligheden - erg belangrijk bij deze symbolische 50 jaar onafhankelijkheid - en met wat een efficiënte internationale aanwezigheid nodig heeft, ten dienste van de veiligheid van het volk (zeker in Kivu).
Einde 2010 besliste de Belgische regering om het verkiezingsproces in Congo financieel te ondersteunen. Congo plant immers tussen 2011 en 2013 vier verkiezingen: voor het presidentschap, de nationale en provinciale parlementen en voor lokale vertegenwoordigers. Dit ligt in het verlengde van onze steun aan het democratiseringsproces: massale hulp in 2005-06 voor het referendum over de grondwet en voor de verkiezingen van 2006.

België houdt vast aan zijn engagement voor goed bestuur en transparantie in de mijnsector. Vermeldenswaard is de redactie van de OESO-publicatie "*Guide OCDE sur le devoir de diligence pour des chaînes d'approvisionnement responsables en minerais provenant de zones de conflit ou à haut*

risque". We stelden ook een Belgische expert ter beschikking voor het Congolese voorzitterschap van het Kimberleyproces.

Rwanda

België volgde van nabij de voorbereidingen en het verloop van de presidentiële verkiezingen. Ons land hield nauw overleg met de Rwandese autoriteiten, getuige daarvan de bezoeken van minister Vanackere en Michel aan Kigali en de ontmoeting van premier Leterme en president Kagame in de marge van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Onze goede relaties, gekenmerkt door een belangrijk ontwikkelingsprogramma, hebben desondanks geleden onder incidenten van consulaire aard.

Burundi

Ook voor Burundi was 2010 een belangrijk verkiezingsjaar, met vijf verkiezingen tussen mei en september. België investeerde stevig in de begeleiding van dit cruciale proces dat moet leiden tot een stabiel Burundi en stuurde drie parlementaire waarnemingsmissies. Ons land stortte een bijdrage van 4 miljoen euro in het beheersfonds dat het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) oprichtte ter financiering van de verkiezingen. België bleef ook veel aandacht besteden aan de mensenrechten, goed bestuur en het veiligheidsbeleid, hoewel het vredesproces eind 2009 officieel was stopgezet. Minister Vanackere bezocht nog begin 2010 het land.
België is de belangrijkste geldschieter van het bilaterale fonds voor Burundi. Dat zal de komende jaren nog groeien aangezien diverse partnerlanden van Burundi hun ontwikkelingsprogramma's willen terugschroeven.

Zuid-Afrika

De versterkte samenwerking met Zuid-Afrika ging in 2010 onverminderd door, met diverse bilaterale bezoeken en ontmoetingen. Het officiële bezoek van president Zuma aan België eind september vormde het hoogtepunt, met daarop het uitgebreide bezoek van minister Vanackere aan Zuid-Afrika. Tijdens die bezoeken stond de politieke en economische samenwerking centraal. Bij de politieke besprekingen nam het thema 'Vrede en veiligheid in Afrika', speciaal in de regio van de Grote Meren, een belangrijke plaats in.

Soedan

België ondersteunde de internationale inspanningen onder leiding van de Verenigde Naties en de Afrikaanse Unie en sprak zich uit voor een correcte uitvoering van het Noord-Zuid-vredesakkoord (CPA/Comprehensive Peace Agreement). Ons land financierde projecten ter bevordering van de wederopbouw in Zuid-Soedan. Wat Darfoer betreft, beklemtoonde België het primordiale belang van een politieke oplossing. Het engagement in de strijd tegen de straffeloosheid voor de ergste misdaden werd gehandhaafd. In de context van het aanhoudingsbevel tegen de Soedanese president Bashir zette België zijn principiële steun aan het Internationaal Strafhof voort, ook na de in juli 2010 toegevoegde aanklacht van genocide.

Somalië

Door de recente toename van de maritieme piraterij voor de kust van Somalië lanceerde de EU eind 2008 de Operatie EUNAVFOR Atalanta, in het kader van haar Buitenlands Veiligheids- en Defensiebeleid. België nam hieraan deel tussen half oktober 2010 en half januari 2011 met het fregat Louise-Marie. Ons land stelde ook zes officieren ter beschikking, waaronder de tweede bevelvoerder.

OPERATIE ATALANTA

EUNAVFOR staat voor European Union Naval Force Somalia. De Operatie Atalanta volgt uit de resoluties van de VN-Veiligheidsraad en heeft volgende doelstellingen:

- bescherming van de schepen van het Wereldvoedselprogramma, van humanitaire acties en van de militaire missie van de Afrikaanse Unie in Somalië,
- bestrijden van piraterij en gewapende diefstal,
- bescherming van kwetsbare boten,
- monitoring van de visserij-activiteiten aan de Somalische kust.

De Golf van Aden is één van de drukstbevaarde en economisch belangrijkste routes ter wereld. De operatie bestaat uit teams van diverse landen, onder meer België, Frankrijk, Duitsland, Nederland en Zweden.

West-Afrika

Ook de regio West-Afrika baart België zorgen. De veiligheidssituatie in de Sahel is verslechterd en de talrijke aanslagen op de democratie, meer bepaald in Ivoorkust, worden nauwlettend opgevolgd. De nauwe samenwerking met de Afrikaanse Unie (AU) en de Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten (ECOWAS) heeft zijn haar bewezen. Dat bleek ook een adequate aanpak om delicate politieke crisissen te beheersen.

Europa en de Afrikaanse Unie

Begin februari bracht minister Vanackere een bezoek aan Addis Abeba, naar aanleiding van de 14e Top van de Afrikaanse Unie (AU). Er waren ook contacten met de voorzitter van de AU-Commissie en enkele Afrikaanse staatshoofden en ministers. Dat alles had tot doel het Belgische engagement ten gunste van Afrika te onderstrepen.

EU-Afrikatop

Op 29 en 30 november vond in de Libische hoofdstad Tripoli de derde EU-Afrikatop plaats. Zowel premier Leterme als minister van Ontwikkelingssamenwerking Michel nam hieraan deel. De Belgische diplomatie speelde bovendien ter ondersteuning van de door het Verdrag van Lissabon nieuw ontstane instanties, een actieve rol in de voorbereiding. Mede daardoor werd de gezamenlijke verklaring van Tripoli goedgekeurd, alsook een actieplan voor de periode 2011-2013.

Zuid- en Oost-Azië, Oceanië

2010 was een overgangsjaar voor de concretisering van de externe actie van de Europese Unie. De dienst Azië sloot zich volledig aan bij en ondersteunde de activiteiten ontplooid door de hoge vertegenwoordiger van de EU voor deze regio. Daaronder vielen onder meer het voorbereiden en voorzitten van de interne politieke vergaderingen van de EU, het voorzitten van de politieke dialoog met Japan, de VS, Noord-Korea en Rusland, deelname aan de realisatie van de politieke EU-Chinatop, EU-Koreatop en de EU-Indiatop, co-organisator van het *Asia-Europe*

De 6e EU-China Business Summit, Egmontpaleis, Brussel, oktober 2010 (v.l.n.r.) Voorzitter van de Europese Commissie José Manuel Barroso, Chinese premier Wen Jiabao, voorzitter van de Europese Raad Herman Van Rompuy, eerste minister Yves Leterme en Europees commissaris voor Handel Karel De Gucht © ImageGlobe

Voorzitter van de Europese Raad Herman Van Rompuy en eerste minister Yves Leterme op de openingsceremonie van ASEM8, de 8e Asia-Europe Meeting, in het koninklijk paleis van Brussel, oktober 2010 © ImageGlobe

Business Forum, het *EU-China Business Forum*, het *EU-India Business Forum*. Ook de actieve deelname aan alle vergaderingen op EU-niveau met Azië of ten behoeve van het uitwerken van een Europese politiek voor Azië.

In het kader van de Europese opdrachten was, in de tweede helft van het jaar, de achtste *Asia Europe Meeting Top* (ASEM8) een belangrijk evenement en één van de grootste die ooit in Brussel is georganiseerd, met 46 staats- en regeringsleiders. In de marge van dit gebeuren vonden talrijke initiatieven plaats, gericht op dialoog en samenwerking met de civiele samenleving, evenals vergaderingen met de economische en parlementaire wereld.

In april werd in Tokio een regionale diplomatieke conferentie georganiseerd met alle posthoofden in Azië en Oceanië. De dienst bereidde die conferentie, waaraan ook externen aan de diplomatieke dienst deelnamen, voor en verzorgde de opvolging.

De dienst bereidde verschillende contacten voor met politieke en economische gesprekspartners die bilateraal in het kader van bezoeken plaatsgrepen, alsook in de marge van multilaterale manifestaties als de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties of tijdens vergaderingen zoals het Wereld Economisch Forum in Davos. Specifieke aandacht ging naar de ontmoetingen die georganiseerd werden in de marge van ASEM8.

De FOD bereidde tal van bezoeken voor. Het gecombineerd bezoek van de premier en de minister van Buitenlandse Zaken aan China, Zuid-Korea en Japan in april kreeg alle aandacht. De FOD ondersteunde voorts de economische prinselijke zending naar India, het bezoek van de parlementaire delegatie aan Vietnam en Zuid-Korea en de Belgische deelname aan de Kaboel-Conferentie in Afghanistan. Ook de Chinese premier Wen Jia Bao, de Koreaanse president Lee Myung-Bak en de Indiase premier Manmohan Singh kwamen op officieel bezoek. Zelf nam de dienst deel aan de China-reflectiedagen die in november in Hongkong plaatsvonden en werd een contactenprogramma voor een bilaterale dialoog in Zuidoost-Azië afgewerkt. Ten slotte vermelden we nog de medewerking aan het business-seminarie *Brilliant India* in Brussel in december en de steun aan de organisatie van de Sri Lankaanse economische zending in Brussel.

Bijzondere inspanningen werden geleverd aan de ondersteuning van het Belgische beleid ten aanzien van en de Belgische aanwezigheid in Afghanistan. De dienst nam deel aan verschillende vergaderingen in België en elders rond politiek engagement in Afghanistan.
Naar aanleiding van de overstromingen in Pakistan en India ondersteunde de dienst maximaal de Belgische inspanningen.

Latijns-Amerika en Caraïben (LAC)

EU-LAC-Top

Deze regio blijft op politiek en economisch vlak een zeer belangrijke partner. Tijdens de zesde EU-LAC-Top van Madrid (16-18 mei 2010) haalden beide continenten de banden weer sterker aan en beslisten de regeringsleiders tot meer samenwerking op het vlak van technologie en innovatie. Eerste minister Leterme leidde de Belgische delegatie en nam deel aan de vergadering van staatshoofden en regeringsleiders. Tijdens deze top namen ze de Slotverklaring van Madrid aan en keurden ze een Actieplan voor de komende twee jaar goed. Ze bereikten ook een akkoord over de oprichting van een EU-LAC-Stichting om zo de samenwerking tussen de beide regio's sterker en zichtbaarder te maken. In de marge van deze top werden de onderhandelingen over een Associatieakkoord tussen de EU en Centraal-Amerika en een EU-Multipartijen-Vrijhandelsakkoord met Peru en Colombia afgerond. De onderhandelingen over een Associatieakkoord met de Mercosur-landen worden opnieuw aangevat. Ten slotte had premier Leterme een bilateraal onderhoud met presidente Chinchilla van Costa Rica.

Initiatieven in diverse landen

Haïti stond in 2010 in het brandpunt van de actualiteit door de pijnlijke rampen (aardbeving en cholera-epidemie) waaronder het land te lijden had. Ook de presidentsverkiezingen van november mobiliseerden de dienst Latijns-Amerika & Caraïben alsook andere diensten op de directies-generaal Ontwikkelingssamenwerking en Europese Zaken.
Ons land was één van de eersten die na de aardbeving met hulp klaarstonden. Op 13 januari - de dag na de aardbeving - werd het B-FAST-team ingezet. België beloofde op de donorconferentie in New York 20 miljoen euro voor de heropbouw van het land. Ongeveer de helft daarvan was eind 2010 vastgelegd. Het moeizame verkiezingsproces en de cholera-epidemie in Haïti zullen de aandacht blijven opeisen, aangezien heropbouw, consolidatie van de samenleving en steun aan de instellingen er zo nauw met elkaar verbonden zijn.
ZKH prins Filip leidde in mei een economische zending naar Brazilië, die succesvol mag genoemd worden gezien het grote aantal deelnemers en de ondertekening van meerdere samenwerkingsakkoorden. Die akkoorden betreffen nucleair onderzoek, waterwegen, havenbeheer en een kaderovereenkomst voor de organisatie van Europalia Brazilië.

De diplomatieke posten in Buenos Aires, Havana en San José namen tijdelijk het EU-voorzitterschap waar namens de hoge vertegenwoordiger Catherine Ashton. De dienst Latijns-Amerika in Brussel zat 6 COLAT-vergaderingen voor. Tal van thema's passeerden de revue, onder meer het zoeken naar een nieuw kader voor de EU-betrekkingen met Cuba.

België leidde ook de politieke consultaties van de EU met de Verenigde Staten en Canada over Latijns-Amerika en de Caraïben. Die vonden plaats in Washington op 25 en 26 oktober, met op de agenda de veiligheidsaspecten in Centraal-Amerika, de regionale integratie en Haïti.

In het kader van de Associatieakkoorden van de Europese Unie met Mexico en Chili nam België het voorzitterschap op zich van het politieke luik van respectievelijk het 10e Gemengd Comité EU-Mexico (Mexico, 27-28 oktober 2010) en van het 8e Associatiecomité EU-Chili (Santiago, 25 november 2010). Tijdens deze ontmoetingen kwamen zowel bilaterale als multilaterale onderwerpen aan bod.

België verleende zijn medewerking aan CERCAL (Centre d'Étude des Relations entre l'Union européenne et l'Amérique latine) voor de organisatie van een interdisciplinair colloquium Libertad, dat plaatsvond op 11 en 12 februari 2010 in het Egmontpaleis naar aanleiding van 200 jaar onafhankelijkheid van een aantal Latijns-Amerikaanse landen. Het colloquium kon rekenen op een 250-tal aanwezigen.

De Belgische Kamer van Koophandel met Centraal-Amerika vierde op 22 oktober haar 20-jarig bestaan, in aanwezigheid van de Nicaraguaanse minister van Buitenlandse Zaken.

Zuidoost-Europa

Westelijke Balkan

België droeg actief bij aan de inspanningen van de internationale gemeenschap om het stabiliseringsproces van de Westelijke Balkanlanden en hun toenadering tot de Europese Unie en de Navo te vergemakkelijken. Tijdens het EU-voorzitterschap kon België een consensus bereiken rond bepaalde doorbraken in het stabilisatie- en associatieproces, dat de landen van de Westelijke Balkan de EU moet binnenloodsen, ieder land op zijn eigen verdiensten.
Zo heeft Montenegro het statuut kandidaat-lidstaat gekregen. De Servische kandidatuur voor het EU-lidmaatschap werd voor advies naar de Commissie doorgestuurd. Ook de onderhandelingen over de Kroatische toetreding schieten goed op. Op die manier konden zeven nieuwe hoofdstukken voorlopig afgesloten worden, wat het totaal aan voorlopig afgewerkte onderhandelde hoofdstukken op 28 brengt (van 35 in totaal).
In dit verband ziet België heel speciaal toe op de naleving van EU-voorwaarden, zoals de mensenrechten, de rechten van minderheden, de rechtstaat en de strijd tegen de staffeloosheid (onder meer de samenwerking met het Internationaal Strafhof voor ex-Joegoslavië).

Missies en bezoeken aan de Balkan

Het engagement van België uit zich in bijdragen aan multilaterale missies in enkele Balkanlanden. In Bosnië-Herzegovina namen twee landgenoten deel aan de politiemissie van de EU (EUPM). In Kosovo participeert België aan de burgerlijke missie EULEX met een dertigtal politiemensen, magistraten en experts. Het Belgische EU-voorzitterschap zorgde voor intensere bilaterale contacten. Premier Leterme legde verschillende bezoeken af in de regio en ontmoette het merendeel van de staats- en regeringshoofden (Servië, Kosovo, Montenegro, Albanië, Kroatië, FYROM en Macedonië). In Bosnië-Herzegovina vertegenwoordigde de premier de EU bij de herdenking van de genocide in Srebrenica, 15 jaar geleden.

Minister voor Buitenlandse Zaken Vanackere nam deel aan een belangrijke regionale conferentie in Sarajevo, waar de Europese visie over de Westelijke Balkan herbevestigd werd. Voorts hadden de premier en de minister van Buitenlandse Zaken in Brussel talrijke gesprekken met hun respectieve ambtgenoten.
Onder meer de FOD Buitenlandse Zaken ondernam, in nauwe samenwerking met de Europese Commissie en de Servische en Macedonische autoriteiten, tal van acties om de instroom van asielvragers uit deze landen in te dijken. Dat is gedeeltelijk gelukt, de instroom is voortdurend gedaald.

Samen met de bevoegde federale en deelstaatautoreiten en op basis van de talrijke bilaterale topontmoetingen kon onze FOD het wettelijke kader van de relaties met de Westelijke Balkanlanden verstevigen, door de ondertekening van 15 nieuwe bilaterale akkoorden. Dat zijn: 1 akkoord ter voorkoming van de dubbele belasting (FYROM), 1 akkoord over politiesamenwerking (Montenegro), 2 akkoorden over de overdracht van gevangenen (Albanië en Kosovo), 2 akkoorden over de bescherming van investeringen (Montenegro en Kosovo), 3 akkoorden over wegtransport (Montenegro, Servië en Kosovo), 2 samenwerkingsakkoorden over sociale zekerheid (Montenegro en Servië) ...).

Het Belgische engagement in de regio past in zijn beleid van preventieve diplomatie en conflictpreventie. Dat wordt in enkele projecten geconcretiseerd, zoals de identificatie van personen verdwenen tijdens het conflict, de bevordering van vredevol samenleven in Mitrovica-Noord, de herintegratie van voormalige KPC-leden (burgerlijke veiligheidsmacht) in Kosovo, de strijd tegen de mensenhandel (Servië), de versterking van justitie en de strijd tegen de straffeloosheid (Bosnië-Herzegowina). België ging ook in op de dringende hulpaanvragen na de zware overstromingen in Albanië en Montenegro.

Turkije

De EU ging in het verleden engagementen aan met Turkije, zowel contractuele (Associatieovereenkomst van 1963) als politieke (Slotconclusie van de Europese Raad in 2004). België schaart zich daarachter en steunt het integratieproces van Turkije bij de EU. Ons land blijft ook de strikte navolging van de criteria, in eerste instantie die van Kopenhagen, benadrukken. Voorts heeft het de reeds aangevatte hervormingen positief verwelkomd en pleit er systematisch voor dat Turkije zijn inspanningen voortzet. Turkije zou ook goed nabuurschap met alle landen in de regio moeten opbouwen of verder ontwikkelen.
België speelde tijdens het EU-voorzitterschap voortdurend de rol van *honest broker*, een rol die de verschillende partijen wisten te waarderen. Turkije heeft aanzienlijke vooruitgang geboekt op het vlak van concurrentie (hoofdstuk 8), met de goedkeuring in oktober van een wet over staatshulp. Dat hoofdstuk kon echter niet worden aangesneden onder Belgisch voorzitterschap, omdat aan andere criteria moet worden voldaan, zoals de inventaris van de huidige staatssteun aan Turkije of de oprichting van een onafhankelijk orgaan voor staatssteun.
Minister Vanackere reisde in augustus naar Ankara en Istanbul en was in oktober spreker op de Bosporusconferentie in Istanbul. Voorts heeft hij in Brussel meermaals minister van Buitenlandse Zaken Ahmet Davutoglu en minister van staat en hoofdonderhandelaar Egemen Bagis ontmoet.

Griekenland

De bilaterale relaties tussen België en Griekenland zijn op alle niveaus uitstekend. Ook dit jaar is gebleken dat wij vaak dezelfde standpunten innemen in Euroatlantische aangelegenheden. De politieke contacten, die tot nu toe bescheiden waren, werden opgevoerd tijdens het EU-voorzitterschap. Griekenland heeft immers een grote expertise en kennis in bepaalde dossiers: de Europese kandidatuur van de Balkanlanden en Turkije en de Cypriotische kwestie. Het land worstelt echter met een van de grootste economische en budgettaire crisissen uit zijn ge-

schiedenis. De Belgische regering vond het daarom opportuun een sterk Europees solidariteitssignaal te sturen. Premier Leterme reisde naar Athene in juni, minister Vanackere in augustus en staatssecretaris Wathelet in oktober.

Cyprus

De relaties met de autoriteiten van de republiek Cyprus zijn zeer goed, er is geen essentieel meningsverschil. België bleef in 2010 zijn steun verlenen aan de Grieks-Cypriotische en Turks-Cypriotische partijen om tot een onderhandelde oplossing te komen, onder auspiciën van de VN, die de rol van facilitator op zich nemen. Doel is een hereniging van het eiland te bewerkstelligen, een bi-zonale en bi-communautaire federatie te creëren met gelijke politieke rechten en met inachtneming van de relevante VN-resoluties. België heeft, vanuit de eigen ervaring, meermaals aangeboden om een rol te spelen in dit reflectieproces over de structuur en de werking van de toekomstige Cypriotische federatie. Terwijl minister Vanackere in augustus naar Nicosia ging, woonde premier Leterme, vanuit zijn Europese en bilaterale bevoegdheden, de herdenking van de 50e onafhankelijkheidsverjaardag van de republiek Cyprus in Nicosia bij.

Diplomatie en economie

Finexpo

Het interministerieel comité Finexpo (Financiering van de Export) heeft als opdracht de Belgische exporteurs van uitrustingsgoederen en diensten te ondersteunen. Daarbij werkt het samen met de ondernemingen die exportcontracten afsluiten en de banken die de transacties financieren.
Het secretariaat van het comité is in handen van de directie Financiële steun aan de Export en wat de leningen van staat tot staat betreft van de directie Thesaurie, allebei bij de FOD Financiën.
Finexpo beschikt over vier financiële instrumenten. Eén ervan wordt exclusief ingezet om de commerciële kredieten te ondersteunen, met name de stabilisering van de rentevoet. Drie andere instrumenten hebben betrekking op hulpkredieten: de lening van staat tot staat, de interestbonificatie (met of zonder aanvullende gift) en de gift. Het doel is tweeledig: onze ondernemingen ondersteunen en ontwikkelingslanden helpen.
Die hulp wil onze exporteurs beter wapenen tegen hun buitenlandse concurrenten die op steun van hun regering kunnen rekenen. Er worden grote budgetten voor vrijgemaakt. Trouwens, met de aanhoudende economische en financiële crisis ondervinden de exporteurs nog altijd moeilijkheden om nieuwe contracten af te sluiten.
Onafhankelijke consultants hebben de instrumenten van Finexpo geëvalueerd. De studie, die door de dienst Bijzondere Evaluatie werd opgestart, liep af in juni. Niet alle voorstellen zijn bruikbaar. Administratieve verbeteringen kunnen makkelijk worden doorgevoerd, andere alleen als Finexpo binnen zijn jaarlijkse budget specifieke enveloppen krijgt toegewezen. In 2011 komen daarvoor concrete voorstellen.

In 2010 heeft de dienst B2 het voorzitterschap van de EU-werkgroep, gewijd aan exportkredieten, op zich genomen. Naast de traditionele thema's werd de invoering van het Verdrag van Lissabon, dat het Europees Parlement meer slagkracht geeft in die aangelegenheden, druk besproken tussen het Belgische voorzitterschap en de rapporteur van INTA van het Europese Parlement. Deze contacten vonden plaats in nauwe samenwerking met de Commissie en het secretariaat van de Raad.

Imago-evenementen

De dienst bevoegd voor de economische belangen promootte, naar aanleiding van het EU-voorzitterschap, extra het imago van ons land en de kwaliteit van zijn goederen en diensten. Het budget voor het merkimago stimuleert het label België in het buitenland, verdedigt zijn zetelbeleid en verhoogt zijn kansen op de status van internationaal centrum,

Start van het tweedaagse World Economic Forum on Europe, Brussel, mei 2010
Ruim 400 zakenlui, politici, academici en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties uit meer dan 40 landen namen eraan deel. © ImageGlobe

onder meer door projecten te subsidiëren en imago-activiteiten te financieren.
Enkele voorbeelden: de viering van 50 jaar Congolese onafhankelijkheid, de jaarlijkse conferentie van het Duitse Marshall Fonds in Brussel, de gemengde kamers van koophandel, de top EU–China, de ASEM-top, enkele BOZAR-projecten, het *World Economic Forum* (in Brussel en Davos), een tentoonstelling over numismatiek in Athene en de Global Compact Conferentie.

Enkele voorbeelden van activiteiten die werden gefinancierd: een Belgische week in Bujumbura en Havana, het concert op de officiële opening van de ambassade in Tokio, de tentoonstelling "Gossart" in het Metropolitanmuseum in New York, een standbeeld geschonken aan het *Europos Parka* in Vilnius, de catalogus van de Ensortentoonstelling in Madrid, de prinselijke missies naar India, Brazilië, Kazachstan en Oekraïne. Tel daarbij nog een honderdtal culturele en pr-projecten die door onze diplomatieke posten werden opgestart. De FOD droeg ook bij aan de functioneringskosten van de 28 Belgische kamers van koophandel in het buitenland en aan 6 *Belgian Business Clubs*.

Economische zendingen

ZKH prins Filip leidde economische multiregionale en multisectoriële missies in India, Brazilië, Kazachstan en Oekraïne. Het aantal bedrijven dat aan deze missies deelnam, was even groot als in 2009. De prinselijke delegatie, waar ook prinses Mathilde deel van uitmaakte, bracht veel bedrijfsleiders in contact met economische besluitvormers en de lokale politiek.

Minder verdachte diamant

Het Kimberley Proces Certificatensysteem (KPCS) is een vrijwillig samenwerkingsverband tussen internationale overheden, ngo's en de diamantindustrie om te garanderen dat conflictdiamanten uit het internationale handelsverkeer worden geweerd. Ons land speelde een belangrijke rol bij de start van de onderhandelingen over een toekomstig KPCS-hervormingsdebat. De FOD werkt samen met het Egmont Instituut aan een vervolgstudie over de artisanale diamantontginning, met de focus op Angola en Liberia. Dat rapport wordt in juni 2011 verwacht.

Het Global Compact (GC)

In 2009 lanceerde België een lokaal *Global Compact* Netwerk in ons land. De FOD richtte een focal point op, dat is een direct contactpunt tussen het lokale netwerk en het GC-secretariaat in New York. De dienst ondersteunde de organisatie van een eerste *Global Compact Regional European Conference*, met als thema "Europese trends in maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo)". De conferentie moest een eerste stap betekenen naar meer Europese mvo-samenwerking. Italië organiseert in 2011 een vervolgconferentie.

Internationale verdragen

Het Verdrag van Lissabon heeft het commerciële EU-beleid uitgebreid naar de directe buitenlandse investeringen. Die ressorteren voortaan exclusief onder de Europese Unie. Onze diensten werkten in het kader van het EU-voorzitterschap aan de overgangsmaatregelen die die beleidsaanpassingen mogelijk moeten maken. De belangrijke beleidswijziging, die nog niet effectief in werking is getreden, heeft alvast niet verhinderd dat België een reeks akkoorden kon ratificeren en ondertekenen. Twee akkoorden met Bosnië-Herzegovina en Mauritius over de bescherming van investeringen zijn geratificeerd en van kracht geworden, en twee zijn er ondertekend met Montengro en Kosovo.
België ratificeerde een verdrag over sociale zekerheid met de Canadese provincie Québec en tekende drie soortgelijke verdragen met Argentinië, Montenegro en Servië. Ons land sloot een verdrag met Nederland over samenwerking en wederzijdse administratieve hulp en parafeerde met Barbados, Botswana, Uruguay en Panama verdragen over het vermijden van de dubbele belasting.

2. België in de Europese Unie

Het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie

Hoogtepunt in 2010 was uiteraard het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, het twaalfde al sinds de oprichting van de EU. Tijdens de eerste zes maanden van het jaar heeft de FOD Buitenlandse Zaken dat voorzitterschap intensief voorbereid. Vanaf 1 juli heeft de FOD een cruciale rol gespeeld als informatieknooppunt, organisator en drijvende kracht achter talloze dossiers en evenementen.

Dit voorzitterschap verliep binnen een heel andere context voor België dan de voorgaande edities. België moest rekening houden met het Verdrag van Lissabon, van kracht sinds 1 december 2009, en het hoofd bieden aan de economische en financiële crisis. Voor het eerst maakte België deel uit van een trio-voorzitterschap, samen met Spanje en Hongarije. Daarom kreeg de directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie (DGE) versterking van een Hongaarse en een Spaanse diplomaat om zo gedurende 18 maanden de coördinatie van de verschillende acties te vereenvoudigen. Belgische diplomaten werden eveneens naar de hoofdbesturen Buitenlandse Zaken in Madrid en Boedapest gestuurd.

Voorbereiding

De voorbereiding van het 'nationale' voorzitterschapsprogramma ging van start in januari 2010 en nam als vertrekpunt het gezamenlijke voorzitterschap van 18 maanden en het overleg met het Belgische middenveld uit 2008. Het programma is besproken en onderhandeld in de Opvolgingsgroep, een interne stuurgroep die de regering specifiek voor het voorzitterschap had opgericht. Vooraleer de ministers het programma toelichtten in de verschillende Raadsformaties, keurde de ministerraad van 16 juni het goed en werd het op 7 juli aan het Europees Parlement voorgesteld.
Aan het begin van het voorzitterschap vonden de traditionele ontmoetingen met de Commissie en het Europees Parlement plaats. Al geruime tijd vóór het begin van het voorzitterschap werden aanzienlijke inspanningen geleverd om een goede samenwerking met het Europees Parlement te bewerkstellingen.

Ook intern bereidde de DGE het voorzitterschap van de verschillende Raadsformaties voor. Ze coördineerde de opstelling van een compendium van technische fiches. Iedere fiche beschreef een onderwerp dat kon behandeld worden tijdens het Belgische voorzitterschap en gaf de doelstellingen van de voorzitter, mogelijke pistes om tot een consensus te komen en de sleutelactoren weer. Dat compendium bestond uit ongeveer 500 fiches die maandelijks geactualiseerd werden.

Tijdens het voorzitterschap heeft de DGE specifiek aandacht besteed aan een goede communicatie met de Belgische ambassades in de EU. De posten kregen informatie- en presentatienota's toegestuurd om hun ondersteunende functie in de verschillende hoofdsteden ten volle uit te kunnen oefenen. Ter informatie van het brede publiek heeft de DGE, met de directie Pers & Communicatie (P&C), een bundel thematische fiches samengesteld met alle topics die aan bod kwamen tijdens het voorzitterschap.

Logistieke aspecten

Het EU-voorzitterschap betekende ook een logistieke en organisatorische uitdaging voor de FOD. Bij de DGE werd de Logistieke Cel Voorzitterschap opgericht, zoals beslist door de ministerraad van 4 juli 2008. Die kreeg de volgende bevoegdheden:

1. Voorbereiden van de beslissingen van de ministerraad inzake de toewijzing van het voorzitterschapsbudget (enkel op federaal niveau)
   Op basis van een behoeftenanalyse en een onderzoek van de werkelijke uitgaven werden er 4 koninklijke besluiten onderhandeld over de verdeling van het voorzitterschapsbudget, met het oog op hun goedkeuring in februari, juni en november 2010. Op 31 december 2010 was er slechts 59 miljoen euro (van de aanvankelijk begrote 75 miljoen) verdeeld onder de diverse ministeriële departementen.
2. De ministerraad informeren over de voortgang van de voorbereidingen van het voorzitterschap.
   Diverse informatienota's werden voorgelegd aan de ministerraad op zijn speciale zittingen gewijd aan de voorbereiding van het voorzitterschap (op 15.01, 19.03, 29.04, 17.05 en 16.06.2010).
3. Oprichten en beheren van de horizontale diensten van het voorzitterschap.
   Er kwam een centraal beheer van de diensten voor accreditatie, begeleiding (verbindingsagenten) en vervoer van de delegaties die aan de 16 informele Raden deelnamen.
   De Logistieke Cel Voorzitterschap was in dit verband verantwoordelijk voor:
   - de openbare aanbestedingen (beperkte aanbestedingsprocedure, algemene aanbestedingsprocedure) voor de toewijzing van contracten aan privébedrijven,
   - de opvolging wat betreft de goede uitvoering van deze contracten,
   - de financiële afhandeling van de contracten,
   - de coördinatie tussen de dienstverleners en de organisatoren van de informele Raden.
4. De organisatie van de Top, informele Raden en politieke vergaderingen.
   De Logistieke Cel Voorzitterschap heeft de volgende evenementen georganiseerd:
   - de ASEM8-top. Van 4 tot 6 oktober kwamen 50 staats- en regeringshoofden uit Europa en Azië samen in het koninklijk paleis van Brussel (plus het Academiënpaleis en SQUARE). Er waren ruim 3.000 deelnemers.
   - de informele vergadering van de ministers van Buitenlandse Zaken (de 'Gymnich') op 10 en 11 september in het Egmontpaleis, onder het voorzitterschap van Catherine Ashton, de hoge vertegenwoordiger van de EU voor het buitenlands beleid

   De Logistieke Cel Voorzitterschap heeft ook deelgenomen aan de voorbereiding van de Europese Ontwikkelingsdagen op 6 en 7 december, aan de zijde van de Europese Commissie en de DGD.

Meerdere uitdagingen

Het Belgische voorzitterschap heeft het hoofd moeten bieden aan tal van uitdagingen, zoals de uitvoering van het Verdrag van Lissabon en de economische en financiële crisis. Beide domeinen worden hieronder meer in detail uitgediept. Toch kan het voorzitterschap andere belangrijke resultaten voorleggen, zowel op wetgevend als niet-wetgevend vlak: de klimaat- en milieuconferenties, de uitvoering van het meerjarenprogramma over het asielbeleid, migratie, justitie en binnenlandse zaken, de uitbreiding van de EU, het vrijhandelsakkoord tussen Zuid-Korea en de EU, het Europese energieactieplan, het Europees octrooi, de begroting 2011, de richtlijnen over de grensoverschrijdende gezondheidszorg, vervalste medicijnen en heel wat andere thema's. Voor meer informatie over de balans van het Belgische voorzitterschap: http://www.eutrio.be/

Uitvoering van het Verdrag van Lissabon

Het Verdrag van Lissabon is op 1 december 2009 in werking getreden. Het voert een aantal institutionele hervormingen door, maar dat blijft in vele gevallen beperkt tot een algemeen kader dat verdere uitwerking behoeft. Een deel van deze werkzaamheden werd al afgerond in 2009. Een ander deel van de dossiers stond in 2010 op de agenda: de oprichting van de Europese Dienst voor Extern Optreden, de toetreding van de Europese Unie tot het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, het Europees burgerinitiatief en de hervorming van de comitologieprocedures.
We beschrijven hieronder de opvolging van deze dossiers.

In 2009 werd Herman Van Rompuy als vaste voorzitter van de Europese Raad aangesteld en Catherine Ashton als hoge vertegenwoordiger voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid. 2010 was vooral gewijd aan het verfijnen van de institutionele regelingen die voortvloeien uit het vermelde Verdrag.

Het Verdrag van Lissabon had radicale veranderingen op het vlak van het Buitenlands Beleid voor ogen. Het doel van deze veranderingen is een grotere coherentie in het buitenlandse beleid te bewerkstelligen, om zo met één stem te spreken en de EU een zwaarder gewicht op de internationale scène te verlenen.
Als EU-voorzitter heeft België in deze overgangsperiode een sleutelrol vervuld. De uitvoering van het Verdrag van Lissabon was de absolute prioriteit tijdens het voorzitterschap van België.

Europese Dienst voor Extern Optreden

De hoge vertegenwoordiger Catherine Ashton moet voor het uitvoeren van haar taken steunen op de Europese Dienst voor Extern Optreden, die stap voor stap opgericht moest worden. Op 24 maart heeft Ashton het ontwerpbesluit voor de oprichting en het functioneren van de dienst ingediend. De Raad Algemene Zaken bereikte daarover op 26 april een politiek akkoord. Dat besluit vormde de basis voor de onderhandelingen met het Europees Parlement, dat weliswaar enkel geconsulteerd moest worden voor het oprichtingsbesluit, maar wel zijn goedkeuring moest hechten aan twee andere noodzakelijke instrumenten (de financiële verordening en het statuut van het personeel) en het geheel als een pakket behandelde. Eind juni werd een akkoord gesloten over het oprichtingsbesluit tussen de hoge vertegenwoordiger, het voorzitterschap, de Commissie en het Europees Parlement, dat vervolgens formeel werd aangenomen door de Raad Algemene Zaken van 26 juli onder Belgisch voorzitterschap. Eveneens onder Belgisch voorzitterschap werd vervolgens een akkoord bereikt over de aanverwante dossiers, die formeel werden goedgekeurd door de Raad in november: de wijziging van de financiële verordening en van het personeelsstatuut. De Europese Dienst voor Extern Optreden is officieel van start gegaan op 1 december 2010.

Toetreding tot het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens

Het Verdrag van Lissabon bepaalt dat de EU moet toetreden tot het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). De Raad Justitie en Binnenlandse Zaken van 3 en 4 juni 2010 heeft unaniem het onderhandelingsmandaat van de Commissie aangenomen die hierbij tevens aangesteld werd als onderhandelaar. De Commissie wordt ondersteund door een raadgevend comité van lidstaten aan wie zij regelmatig verslag moet uitbrengen. De onderhandelingen zullen in 2011 voortgezet worden.

Europees burgerinitiatief

Dit is een van de innovaties van het Verdrag van Lissabon om de EU dichter bij de burger te brengen. Wanneer ten minste één miljoen burgers van de Unie, uit een significant aantal lidstaten, vinden dat een rechtshandeling van de Unie nodig is ter uitvoering

van de verdragen, kunnen zij de Europese Commissie verzoeken daarover - binnen het kader van haar bevoegdheden - een passend voorstel in te dienen. Het principe van het burgerinitiatief lag al vast in het Verdrag, maar de procedure en de concrete uitwerking ontbraken nog. De Commissie lanceerde haar voorstel eind maart, de onderhandelingen met de Raad en het Europees Parlement vonden deels onder Spaans en voornamelijk Belgisch voorzitterschap plaats. Van meet af aan heeft het Belgische voorzitterschap nauw samengewerkt met de verslaggevers van het Europees Parlement om dat belangrijke dossier voor de burger in eerste lezing te kunnen afronden. In december 2010 werd een akkoord bereikt tussen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie over de verordening van het burgerinitiatief. Zo kunnen Europese burgers voortaan onderwerpen waar zij belang aan hechten zelf op de agenda zetten.

Hervorming comitologieprocedures

Het Verdrag van Lissabon voorziet in twee nieuwe artikelen die als rechtsbasis zullen dienen voor de Comitologieprocedures. Artikel 290 VWEU (Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie) betreft de gedelegeerde handelingen en somt een aantal voorwaarden op waaraan de delegatie moet voldoen en die moeten worden vastgesteld in de respectieve wetgevingshandeling zelf. Artikel 291 VWEU betreft de uitvoeringshandelingen en bepaalt dat de voorwaarden waaraan deze moeten voldoen bij verordening moeten worden vastgelegd.

Het Belgische voorzitterschap bereikte samen met het Europees Parlement een akkoord in eerste lezing over de hervorming en de vereenvoudiging van de oude comitologieprocedures. Vanaf maart 2011 zullen voor de uitvoeringshandelingen slechts twee procedures gelden (de advies- en de onderzoeksprocedure). Het Belgische voorzitterschap bereikte ook een akkoord over het gebruik van de gedelegeerde handelingen.

Budget 2011

De wijzigingen ingevoerd met het Verdrag van Lissabon versterkten in aanzienlijke mate de rol van het Europees Parlement in de jaarlijkse begrotingsprocedure. Zo wordt het Parlement op voet van gelijkheid gesteld met de Raad inzake de beslissingen over Europese uitgaven. Na moeilijke onderhandelingen onder leiding van het Belgische voorzitterschap bereikte de Raad op 12 augustus 2010 een formeel akkoord. Dit akkoord voorziet in een algemene verhoging van het budget 2011 met 2,91 % in vergelijking met het budget van 2010. Door de moeilijke interne begrotingssituatie, beschouwden veel Lidstaten de onderhandelingsmarge op Europees niveau als uiterst beperkt.

Het Europees Parlement nam eveneens een strakke houding aan en keurde de begroting 2011 alleen goed op voorwaarde dat de Raad een debat zou openen over nieuwe eigen middelen en indien er meer flexibiliteit zou komen om het financiële kader tussentijds aan te passen. Omdat beide zijden op hun positie bleven staan, mislukte de verzoeningsprocedure van 15 november 2010 tussen de Raad en het Europees Parlement. Toch heeft het Belgische voorzitterschap onverminderd voort alle pistes bestudeerd om een akkoord te bereiken over het budget 2011 voor het einde van het jaar, om een budgettaire crisis en de invoering van voorlopige twaalfden te vermijden. Na laatste kleine toegevingen van de Raad heeft het Europees Parlement uiteindelijk op 15 december in voltallige zitting ingestemd met het budget 2011, met een stijging van 2,91 % van de betalingskredieten. Tegelijk heeft het een engagement bedongen met de vier volgende EU-voorzitterschappen aangaande de rol van het Europees Parlement in de toekomstige financiële onderhandelingen. Ook heeft het Parlement het engagement van de Commissie verkregen dat deze de voorstellen over de eigen middelen in juni 2011 aan het Parlement zou voorleggen. Niettegenstaande alle inspanningen van het Voorzitterschap kon voor de flexibiliteitsvraag nog geen oplossing worden gevonden.

Economische strategie van de EU

De financieel-economische crisis was een prioritaire bezorgdheid voor het Belgische EU-voorzitterschap. De bankencrisis die zich in de loop van 2008 volop ontwikkelde, maakte snel duidelijk dat een strengere regulering voor de financiële sector noodzakelijk was.

Verscherpt toezicht

Het belangrijkste concrete resultaat dat in deze context in 2010 werd gerealiseerd, was het opzetten van een vernieuwd toezicht op het financiële stelsel en op de algemene macro-prudentiële stabiliteit via het nieuwe Europese Comité voor Systeemrisico's. Tegelijk werd een Europees Systeem van Financiële Supervisoren opgericht, bestaande uit drie sectorale Europese Toezichtsautoriteiten bijgestaan door de nationale toezichthouders. Die drie autoriteiten zullen zich toeleggen op één van de volgende microprudentiële aspecten: effecten en markten, verzekeringen en pensioenfondsen en bancaire diensten. Die nieuwe Europese toezichtsarchitectuur is volledig operationeel sinds 1 januari 2011. De goedkeuring in september 2010 van dit omvangrijk wetgevend pakket geldt als één van de grote verwezenlijkingen van het Belgische EU-voorzitterschap.

De strengere regulering van de financiële sector binnen de EU werd voorts gedreven door de dynamiek aanwezig binnen de G20. Zo kwam de EU bijvoorbeeld haar engagement na om een strikter beleid op te zetten ten aanzien van onder meer *hedge funds* en andere alternatieve investeringsfondsen.

Ambitieuze doelstellingen

De bankencrisis had ook een negatieve invloed op de reële economie. De EU was in 2009 al geconfronteerd met de grootste economische crisis sinds de Tweede Wereldoorlog. Daarom was een nieuwe socio-economische strategie nodig die de EU uit de crisis zou halen. Dat werd de *Europa 2020-strategie*, aangenomen met als doel een slimme, duurzame en inclusieve groei te bewerkstelligen. Ze bevat vijf ambitieuze gekwantificeerde doelstellingen die Europa tegen 2020 moet bereiken:

- De arbeidsparticipatie voor vrouwen en mannen in de leeftijdsgroep 20-64 jaar moet op 75 % komen, o.m. door een grotere participatie van jongeren, ouderen en laaggeschoolden en een betere integratie van legale migranten.
- De voorwaarden voor onderzoek en ontwikkeling moeten verbeteren, de gecombineerde publieke en private investeringen moeten in deze sector op 3 % van het bbp gebracht worden.
- De uitstoot van broeikasgassen moet met 20 % verminderen ten opzichte van 1990; de EU moet het aandeel van hernieuwbare energiebronnen in het finale energieverbruik tot 20 % opvoeren en de energie-efficiëntie met 20 %.
- De onderwijsniveaus moeten omhoog, o.m. door de schooluitval onder 10 % te brengen, door het aandeel van de bevolking in de groep 30-34 jaar dat tertiair of gelijkwaardig onderwijs voltooid heeft, op te trekken tot ten minste 40 %.
- De sociale insluiting moet bevorderd worden, met name door armoedereductie, door ten minste 20 miljoen mensen een uitweg uit armoede en uitsluiting te bieden.

Een belangrijke vernieuwing bij het governance-aspect van deze strategie is de introductie van het Europees semester vanaf voorjaar 2011. Daarbij zullen de lidstaten hun Nationaal Hervormingsplan en Stabiliteits- of Convergentierapport gezamenlijk opstellen op basis van algemene principes overeengekomen door de Europese Raad. Vervolgens zal de Commissie op basis van haar analyse van deze documenten voorstellen doen van landenspecifieke aanbevelingen die dienen goedgekeurd te worden door de Raad.

De debatten die tal van vakraden tijdens het Belgische EU-voorzitterschap hebben gevoerd over diverse aspecten van de tenuitvoerlegging van de Europa 2020 Strategie werden in december 2010 samengevat in een syntheserapport van het voorzitterschap.

De banken- en economische crisissen droegen uiteraard bij tot een afnemend vertrouwen op de financiele markten. Dat vertrouwen daalde ook ten aanzien van enkele lidstaten van de Eurozone met betrekking tot de capaciteit om te kunnen blijven voorzien in hun eigen financieringsbehoeften. In die zin was 2010 ook het jaar van het ontstaan van de soevereine schuldcrisis in de Eurozone.

Toen na de Griekse verkiezingen in 2009 duidelijk werd dat dit land slechtere begrotings- en schuldcijfers bleek te hebben dan voorgesteld, begon de rente op Grieks overheidspapier zo te stijgen dat een interventie door andere Eurozone-landen noodzakelijk werd. Europa toonde zich solidair met Griekenland en er werd in februari 2010 al snel een reddingspakket van 110 miljard euro aangeboden, waarvan 80 miljard via bilaterale leningen van andere Eurozone-landen en 30 miljard euro via het IMF.

Om een duidelijker signaal naar de financiële markten te sturen, werd in mei 2010 een Europees Financieel Stabiliteitsmechanisme opgezet. Dat bestaat enerzijds uit een Europese Financiële Stabiliteitsfaciliteit ten belope van 440 miljard euro en een bijdrage uit het communautair budget op basis van art. 122 VWEU ten belope van 60 miljard euro. Dat mechanisme werd nog aangevuld met 250 miljard euro afkomstig van het IMF. Bij de creatie van dit pakket werd de strenge conditionaliteit van het gebruik ervan benadrukt. Omdat deze faciliteit einde 2012 ophoudt te bestaan en ook omwille van een mogelijke tegenstrijdige interpretatie van art. 122 VWEU door het Duitse Constitutionele Hof werd op de Europese Raden van oktober en december 2010 beslist een beperkte verdragswijziging door te voeren, die er geen twijfel mag over laten bestaan dat financieringssteun tussen Eurozone-landen verdragsrechtelijk mogelijk is.

Deze ervaring met Griekenland zette de Unie aan tot versterking van haar begrotingsbeleid. Zo mandateerde de Europese Raad van maart Herman Van Rompuy om een Taskforce samen te stellen die de Raad maatregelen moest presenteren voor een verbeterd raamwerk voor crisisoplossing en een betere begrotingsdiscipline. Het eindrapport van de Taskforce werd goedgekeurd door de Europese Raad van 28 oktober 2010. Daarna begon het Belgisch Voorzitterschap onmiddellijk met de onderhandeling van 6 wetgevende voorstellen ter uitvoering van de aanbevelingen van de Taskforce.

De omvangrijke bankreddingen uitgevoerd door Ierland droegen ook bij tot een sterke stijging van de Ierse overheidsschuld. Die steeg zo sterk dat Ierland zich in november 2010 genoodzaakt voelde een beroep te doen op het in mei gecreëerde Europees Financieel Stabiliteitsmechanisme. In deze context legde de Eurogroep van 28 november 2010 ook enkele basisprincipes vast van het toekomstig Europees Stabiliteitsmechanisme.

Richtlijnen omzetten

België is als EU-lidstaat verplicht richtlijnen binnen de vastgestelde tijdslimiet om te zetten in de nationale rechtsorde. De FOD volgt dat als coördinerende administratie op. De omzetting zelf is de taak van de verschillende overheden die bevoegd zijn voor het domein waarop de richtlijnen van toepassing zijn.

De Belgische omzettingsresultaten

In 2010 meldde België 367 omzettingen aan de Europese Commissie. In 2009 waren dat er slechts 251, wat dus een stijging van bijna een derde betekent. Van de 104 richtlijnen die in 2010 of voordien moesten worden omgezet, werden er 70 in 2010 afgewerkt. Er is bijgevolg nog een achterstand van 34 richtlijnen.

België streefde ook naar een zo klein mogelijk omzettingsdeficit, wat een bijzonder moeilijke opgave is. Afgaand op de zesmaandelijkse meting van de omzettingsscore van de lidstaten voor internemarktrichtlijnen is sinds de instelling van deze toetsing in 1997 slechts

Conferentie over de Omzetting van Europese richtlijnen, Egmontpaleis, Brussel, november 2010 © Buitenlandse Zaken/DGJ

één enkele lidstaat (Bulgarije) er ooit in geslaagd alle richtlijnen binnen de tijdslimiet om te zetten.

De Europese Commissie meet elk half jaar de omzettingsresultaten van de verschillende Europese lidstaten en geeft deze in scoreboard weer. België kon het afgelopen jaar voor het eerst de beide politieke normen eerbiedigen die de EU voor de omzetting van internemarktrichtlijnen vooropgesteld heeft, namelijk een maximaal toegelaten omzettingsdeficit van 1 % voor de internemarktrichtlijnen in het algemeen en een nultolerantie voor richtlijnen met meer dan twee jaar omzettingsvertraging.

Ons land beperkte voor het scoreboard van mei 2010 het deficit tot 0,7 % en voor het scoreboard van november 2010 werd het deficit volgens eigen berekeningen tot 0,8 % beperkt. Verder kende het in 2010 geen enkele richtlijn met een omzettingsvertraging van meer dan 2 jaar. In 2009 was dat cijfer tegen het einde van het jaar al teruggebracht van drie tot één richtlijn. Die positieve trend zette zich het afgelopen jaar dus voort. België positioneert zich met deze resultaten vooraan in het peloton van de EU-lidstaten. Dat resultaat is een doorbraak, zeker gezien het feit dat de omzetting een complexe aangelegenheid is.

Omzettingsconferentie

Op 22 en 23 november organiseerde het Belgische EU-voorzitterschap in Brussel een conferentie over de Omzetting van Europese richtlijnen. Meer dan 150 ambtenaren uit alle EU-lidstaten en vertegenwoordigers van de Europese instellingen gingen dieper in op de diverse instrumenten waarover ze beschikken om het omzettingsproces te versnellen of te faciliteren. De conferentie, die plaatsvond in het Egmontpaleis, was een succes. Polen is bereid om in oktober 2011 een opvolgconferentie te organiseren.

INBREUKPROCEDURE

Indien de Commissie van oordeel is dat een lidstaat één van zijn verplichtingen krachtens de Verdragen niet is nagekomen, kan zij tegen die lidstaat optreden op grond van artikel 258 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie.

De Commissie zal de lidstaat in gebreke stellen. Als zij het niet eens is met de opmerkingen van de lidstaat kan de Commissie een met redenen omkleed advies uitbrengen tegen deze lidstaat. Als de Commissie niet akkoord is met het antwoord van de lidstaat op dit met redenen omkleed advies, kan zij de zaak aanhangig maken bij het Hof van Justitie van de Europese Unie (zie volgend punt).

Inbreuken kunnen door de Commissie geklasseerd worden als deze laatste de argumenten van de lidstaat aanneemt of als de lidstaat in kwestie de nodige maatregelen heeft genomen.

Het louter bestaan van een inbreukprocedure betekent niet automatisch dat de lidstaat een nalatigheid zou hebben begaan of een Europese rechtsregel desgevallend verkeerd zou hebben omgezet of toegepast. Enkel in de gevallen van de niet-tijdige omzetting van richtlijnen en ingeval van de uitvoering van arresten van het Hof van Justitie EU is het zeker dat de lidstaat in het ongelijk is.

De inbreukprocedures

België kent helaas een hoog aantal inbreukprocedures (124), vergeleken met het Europese gemiddelde (65). Nochtans hadden de federale ministerraad en het Overlegcomité in september 2009 een actieplan aangenomen. In de tweede helft van 2010 is de FOD erin geslaagd dat de stijging van het aantal inbreukprocedures te stoppen. Bovendien werd een reflectieproces met de betrokken overheden opgestart om de hoge cijfers op een duurzame manier terug te dringen.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie

Het afgelopen jaar wendde België zich vaker tot het Hof van Justitie van de Europese Unie om de Belgische belangen te verdedigen of om het Europees recht onrechtstreeks te beïnvloeden via de rechtspraak van de Europese rechtsinstanties. Zo België was eind december betrokken in 80 hangende zaken voor het Hof (tegenover 76 in 2009).

Onze deelname concentreert zich op prejudiciële procedures, namelijk wanneer een rechter van een lidstaat een beroep doet op het Hof voor een interpretatie of geldigheid van een bepaling van Europees recht (59 hangende zaken op 31 december 2010).

De overige rechtszaken betreffen beroepen wegens niet-nakoming tegen België ingediend door de Commissie (d.i. wegens verkeerde toepassing van het Europees recht of het onjuist omzetten van richtlijnen, welke de grootste groep vormen - 11 beroepen wegens niet-nakoming op 31 december 2010).

Naast deze twee hoofdcategorieën van rechtszaken is België ook betrokken in een adviesprocedure over een internationaal ontwerpakkoord dat een Europees systeem van geschillenbeslechting voor octrooien moet invoeren. Bovendien is ons land ook betrokken bij een hogere voorziening tegen een beslissing van het Gerecht over staatsteun. Tot slot komt België verschillende keren tussen in rechtstreekse zaken ter ondersteuning van andere lidstaten (7 nog hangende tussenkomsten op 31 december 2010).

Nadere inlichtingen omtrent de tussenkomsten van België als lidstaat bij de Europese rechtsinstanties in 2009 vindt u in het jongste activiteitenverslag van de dienst J2.2, uitgegeven door ons departement.

HOF VAN JUSTITIE

Sinds de oprichting ervan in 1952 is het Hof van Justitie van de Europese Unie belast met „de eerbiediging van het recht bij de uitlegging en toepassing" van de Verdragen. In het kader van deze opdracht:

- houdt het Hof van Justitie van de Europese Unie toezicht op de rechtmatigheid van de handelingen van de instellingen van de Europese Unie,
- ziet het toe op de naleving door de lidstaten van de uit de Verdragen voortvloeiende verplichtingen, en
- geeft het op verzoek van de nationale rechters uitlegging aan het recht van de Unie.

Het Hof is daarmee de rechtsprekende instantie van de Europese Unie en ziet in samenwerking met de rechterlijke instanties van de lidstaten toe op de uniforme toepassing en uitlegging van het recht van de Unie. Het Hof van Justitie van de Europese Unie, gevestigd te Luxemburg, omvat drie jurisdicties: het Hof van Justitie, het Gerecht (opgericht in 1988) en het Gerecht voor ambtenarenzaken (opgericht in 2004). Sinds de oprichting hebben deze drie instanties ongeveer 15 000 arresten gewezen.

3. België in multilateraal verband

Een versterkte EU-deelname in de Verenigde Naties

In enkele internationale instellingen waar de Europese Unie slechts een beperkte waarnemersstatus heeft, blijft de uitvoering van het Verdrag van Lissabon ernstig gehinderd. Dat komt met name naar boven bij de externe vertegenwoordiging van de Unie door de president van de Europese Raad, de hoge vertegenwoordiger voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid, de Commissie en de delegaties van de Europese Unie. De beperkingen voor de EU slaan op de rangorde in de sprekerslijst, het indienen van teksten, een gewaarborgde zetel in een aantal bijeenkomsten, enz. In die instellingen spreekt en handelt het land dat het roterend voorzitterschap heeft 'in naam van de EU'.

Dat is het geval in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, waar enkel staten volwaardige leden zijn. Toch kan de Algemene Vergadering beslissen om niet-leden enkele prerogatieven te verlenen, waardoor zij beter aan de VN-werkzaamheden kunnen deelnemen. Zulke voorrechten werden in het verleden toegekend aan Vaticaanstad en aan de Palestijnse Autoriteit.

Ontwerpresolutie

Daarom legde België, met de steun van alle 27 EU-leden, begin september een ontwerpresolutie neer bij het VN-Secretariaat. Daar ging een lange periode van 'outreach' naar het brede VN-lidmaatschap aan vooraf. De Belgische permanente vertegenwoordiging speelde daarin een leidende rol.De tekst werd bijgeschaafd om met gevoeligheden van andere partners rekening te houden.

In de initiële tekst vraagt de EU binnen het waarnemersstatuut om volgende actiemogelijkheden binnen de Verenigde Naties:

1. effectieve deelname aan de werkzaamheden van de Algemene Vergadering, commissies en werkgroepen, internationale bijeenkomsten en conferenties die onder de auspiciën van de Algemene Vergadering worden bijeengeroepen;
2. het recht om op een geschikt moment te spreken;
3. het recht op het circuleren van documenten;
4. het recht om voorstellen te doen en amendementen in te dienen;
5. het recht om orde-moties te maken;
6. zitplaatsen die de uitoefening van die rechten mogelijk maken.

Het gaat dus niet om een volwaardig lidmaatschap, maar wel om functionele aanpassingen die de EU moeten in staat stellen om de taken van het vroegere roterende voorzitterschap uit te oefenen.

Tijdens de bespreking van dit voorstel tot resolutie in de Algemene Vergadering van de VN op 13 en 14 september vroegen echter een aantal VN-lidstaten meer bedenktijd en steunden daartoe een motie tot verdaging van het debat. Die motie haalde het met een beperkte meerderheid van 76 tegen 71 stemmen, met 26 onthoudingen.

De tekst werd herwerkt om de vrees bij een aantal landen (bijv. de Caraïben, de Pacific en Afrika) voor verlies van invloed in de VN weg te nemen en om tegemoet te komen aan de verzuchtingen van andere landen. Er volgde een periode van grondige 'outreach' naar alle VN-lidstaten, zowel via bilaterale demarches in de hoofdsteden, in New York en in

Brussel, om de preciese bedoelingen en draagwijdte van de resolutie uit te leggen.
Op 22 november volgde, onder voorzitterschap van België en van de EU-delegatie, een informele consultatie van het gehele VN-lidmaatschap in New York, die het nogmaals mogelijk maakte om vragen te beantwoorden en op grond van de commentaren van derde landen de tekst verder te verfijnen. Nadien werd opnieuw een informatie en outreachcampagne via de hoofdsteden, New York en Brussel ingezet ter voorbereiding van een tweede algemene consultatieronde in New York, gepland in februari 2011, onder Hongaars en EU-voorzitterschap.

Een formele indiening van de herwerkte resolutie, de beraadslaging en de stemming zullen later in het jaar plaatsgrijpen, zo mogelijk met consensus. Vanaf dat ogenblik zal de EU via haar vertegenwoordigers (president Van Rompuy, hoge vertegenwoordiger Catherine Ashton, EU-commissarissen, Europese delegatie in New York) een effectieve bijdrage kunnen leveren tot de werkzaamheden van de Algemene Vergadering, die overeenkomt met haar daadwerkelijk gewicht en belang op wereldschaal.

Een scharnierjaar voor het veiligheidsbeleid

Op veiligheidsvlak lag in 2010 de nadruk op vier uitdagingen:

1. de ontwikkelingen van het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid (GVDB) (tijdens het semester waarin België voorzitter was van het Politiek en Veiligheidscomité (COPS), de Politico-Militaire groep (PMG) en *het Committee for Civilian Aspects of Crisis Management* (CIVCOM) namens de hoge vertegenwoordiger Catherine Ashton;
2. de Belgische bijdrage aan de civiele crisisbeheersing van de EU;
3. de Belgische bijdrage aan het nieuwe strategische NAVO-concept en andere NAVO-beslissingen;
4. de coördinatierol die België op zich nam in het Korfoe-proces, aan de zijde van de EU-delegatie bij de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) en de voorbereiding van de top in Astana.

We beschrijven deze uitdagingen meer in detail.

Het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid (GVDB)

België heeft in het tweede semester van 2010 alles in het werk gesteld om de hoge vertegenwoordiger bij te staan. Onze diensten hebben een ontwikkelingsprogramma voor de GVDB voorgesteld aan Lady Ashton. Zij lanceerden ook diverse reflectiedocumenten en –seminaries over de belangrijkste uitdagingen voor dit Europese beleid. Daartoe hebben M1 en BRUCOPS in symbiose samengewerkt met het ministerie van Defensie voor de politiek-militaire aspecten van het GVDB et met de FOD's Binnenlandse Zaken (Federale Politie) en Justitie (voor de politiek-burgerlijke aspecten).

Aangezien de hoge vertegenwoordiger in 2010 het GVDB geen grote prioriteit gaf, zijn de Belgische reflecties over deze uitdagingen des te belangrijker geweest om te vermijden dat het elan van de laatste zes jaar zou wegebben. Daarom legde België van bij de aanvang de belangrijkste klemtoon op de thema's 'instellingen', 'capaciteiten', 'partnerschap' en 'operaties'.

Instellingen

- Bepalen van de instrumenten van het Verdrag van Lissabon, van essentieel belang voor de ontwikkeling van de strategie van het GVDB (militair en burgerlijk);
- Samenhang tussen het GVDB en *Freedom, Security & Justice*, m.a.w. tussen binnenlandse en buitenlandse veiligheid

Capaciteiten

› Hoe definieert men de militaire capaciteiten in verhouding tot de EU-veiligheidsstrategie om aldus de *Headline Goals 2010* te verlengen? Hoe zijn die te realiseren in een context waarin de lidstaten strenge budgettaire maatregelen moeten nemen? Welke troeven levert ons het Verdrag van Lissabon (de 'permanent gestructureerde samenwerking')? Welke vorm van *pooling, sharing & specialisation* is realistisch tussen de strijdkrachten van de lidstaten?
› Burgerlijke capaciteiten: welk vervolg krijgen de *Headline goals 2010*? Welk is de recruterings- en opleidingsstrategie in de lidstaten? Welk soort interne coördinatie is wenselijk met de steun van de Europese instellingen? Welke inlichtingsinstrumenten voor de politieagenten in missie (*Intelligence Led Policing*)? Welk EU-concept voor de zendingen van het GVDB *Justice*.
› Burgerlijk-militaire synergieën inzake capaciteit: hoe deze samenwerking in de praktijk uitwerken (ook burgerlijk-militair) na "Lissabon"? Is een plannings- en aanpakcapaciteit voor operaties wenselijk (een permanent operationeel burgerlijk-militair hoofdkwartier)? Hoe synergieën in de opleiding uitwerken, meer bepaald door het versterken van het Europese College voor Veiligheid en Defensie?

Partnerschap

› Samenwerking EU-VS inzake crisibeheer;
› Strategische relatie EU-NAVO;
› Partnerschap EU-Afrika voor de vrede en veiligheid (Top EU-Afrika).

Operaties

We stellen bij meerdere lidstaten (en niet de minste, onder meer Denemarken en het Verenigd Koninkrijk) een sterke twijfel vast om nog nieuwe missies en operaties te lanceren. Sommige willen zelfs bestaande missies opdoeken of terugschroeven. België heeft hard gepleit voor het behoud van EUPOL DRC.

De civiele crisisbeheersing (CCB)

De Belgische bijdrage aan de CCB-zendingen hing in het verleden vooral af van de omstandigheden. Het werd tijd om dat beleid te consolideren en te systematiseren. Onze diensten stippelden eerst een nationale strategie inzake de CCB uit. Die draagt nog geen politieke goedkeuring weg omwille van een regering van lopende zaken. Het doel is enerzijds het aantal experts dat naar EU-missies gedetacheerd wordt te vergroten, anderzijds hun een opleiding te geven die in overeenstemming is met de eisen van de operaties op het terrein.
Zo steeg het aantal experts van de FOD Buitenlandse Zaken van 9 in 2009 en 2010 naar 14 vanaf 2011. Verder is de zending Belgische experts naar de EUPOL-missie in Afghanistan meer dan symbolisch. Onze diensten hebben door hun doortastend werk substantieel aan deze ontwikkeling bijgedragen.

Het nieuwe NAVO-concept

Nucleaire posten van de NAVO

Samen met de Benelux, Duitsland en Noorwegen heeft België de secretaris-generaal van de NAVO kunnen overtuigen om de nucleaire architectuur van de Alliantie te herzien. Het doel is te komen tot een evenwaardig ontradingsniveau op basis van minder kernwapens. De NAVO zal deze denkoefening in 2011 aanvatten.

Invoeren van een nieuw strategisch concept

› In nauwe samenwerking met Defensie en na raadpleging van verschillende experts van de civiele samenleving, hebben onze diensten aan het politieke beleid prioriteiten voor een nieuw strategisch NAVO-concept voorgesteld.
› De Belgische prioriteiten zijn: de centrale rol van artikel 5, versterken van de politieke consultatie via het artikel 4, inspelen op nieuwe dreigingen, benadrukken van de vooral politiek-militaire toegevoeg-

de waarde van de alliantie, noodzaak van het ontwikkelen van een politieke band tussen de NAVO en de EU, van Rusland een authentieke partner van de Alliantie maken, evenwicht tussen politieke ambities en financiële mogelijkheden Deze Belgische prioriteiten werden grotendeels overgenomen in het nieuwe strategische concept, in november goedgekeurd op de Top van Lissabon.

Hervorming van de Alliantie

Die oefening is essentieel voor de toekomst van de Alliantie. België wil samen met zijn partners de hoofdprincipes definiëren voor het beleid van de *Host Nation Support* (HNS). Dat handelt vooral over de middelen ter beschikking gesteld van de NAVO-infrastructuur door de landen waar die gevestigd is. Met het hoofdkwartier van de NAVO en SHAPE (*Supreme Headquarters Allied Powers Europe*) op ons grondgebied is België uiteraard erg betrokken bij de HNS, die zelf een onderdeel is van een bredere NAVO-hervorming.

OESO: het Korfoe-proces en de top van Astana

In 2010 is op diverse vergaderingen, zoals de ministeriële conferentie in juli, de herzieningsconferentie en de top van Astnan, duidelijk gebleken dat de principes, engagementen en de wil om het Korfoe-proces voort te zetten en te doen slagen, aanwezig zijn. Aangezien het Verdrag van Lissabon nog niet volledig van kracht is, heeft M1 de OVSE-ploeg bij de EU in Bussel geassisteerd. Voorts heeft de dienst de organisatie verzorgd van onze deelname aan verkiezingswaarnemingsmissies, OVSE-projecten gefinancierd en Belgen gedelegeerd bij OVSE-instellingen en -missies.

G20 / de hervorming van IMF en OESO

G20

Pas sinds de financiële crisis van 2008 heeft de G20 haar huidige vorm aangenomen, op het niveau van de staatshoofden en regeringsleiders. Ze is het belangrijkste intergouvernementele forum voor economische samenwerking.
In 2010 vonden er twee topontmoetingen van de G20 plaats, in Toronto in juni (terzelfdertijd met de Top van de G8 in Muskoka, beide in Canada) en in Seoul in november. Op het niveau van de ministers van Financiën en gouverneurs van de Centrale bank kwam de G20 zes keer samen, en eenmaal op het niveau van de ministers van Werkgelegenheid.

De Canadese eerste minister Stephen Harper spreekt de pers toe na afloop van de G20, Toronto, juni 2010
© ImageGlobe

De G20 buigt zich in hoofdzaak over economische en financiële kwesties: de internationale samenwerking, de regulatie van de financiële markten, de hervorming van de internationale financiële instellingen. Er is nochtans een tendens om de activiteiten uit te breiden. Zo heeft de G20 tijdens de Top in Seoul zich voor het eerst gebogen over ontwikkelingsvraagstukken.

België is als dusdanig geen lid van de G20, al wordt ons land wel vertegenwoordigd door de EU. De

Belgische minister van Financiën heeft als voorzitter van de Ecofin-Raad deelgenomen aan vergaderingen met collega-ministers, en dat aan de zijde van de commissaris verantwoordelijk voor economische en financiële kwesties en van de voorzitter van de Europese Centrale Bank.
Dankzij zijn netwerk van diplomatieke posten heeft de FOD Buitenlandse Zaken informatie kunnen inwinnen over de standpunten van de G20 en de betrokken Belgische instellingen hierover ingelicht.

Internationaal Monetair Fonds (IMF)

Vanaf 2008 had de G20 zich geëngageerd om ontwikkelingslanden en nieuwe groeilanden een betere vertegenwoordiging bij het IMF te geven. De top van ministers van Financiën in het Zuid-Koreaanse Gyeongju bereikte hierover een akkoord. Dat voorziet onder meer in een herverdeling van het stemrecht ten voordele van die landen en in 'twee ontwikkelde Europese zetels' minder in de Raad van Bestuur. Indien de planning gevolgd wordt, zal die hervorming einde 2012 een feit zijn. België heeft de hervorming gesteund en een lager percentage stemrecht aanvaard.

OESO

Nieuwe landen hebben zich bij de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) aangesloten: Chili, Estland, Slovenië en Israël. De OESO heeft voorts enkele thematische bijdragen geleverd voor de G20.
Ter gelegenheid van haar 50-jarig bestaan houdt de OESO een uitgebreid debat over haar toekomst. Dat debat zal plaatsvinden tijdens de ministeriële vergadering van de Raad onder voorzitterschap van de minister van Buitenlandse Zaken van de VS.

Steun aan het Internationaal Strafhof

België blijft steun verlenen aan het Internationaal Strafhof. Ons land nam actief deel aan de eerste Herzieningsconferentie van het Statuut van Rome (Kampala, 31 mei tot 11 juni 2010). Die conferentie was een succes, mede door de goedkeuring in consensus van het Belgische voorstel om artikel 8 te amenderen. Op die manier worden - naast de internationale - ook niet-internationale gewapende conflicten in de lijst met oorlogsmisdaden opgenomen. De misdaden die aan de lijst worden toegevoegd, hebben betrekking op het gebruik van bepaalde wrede wapens: gifwapens, verstikkend gas en munitie dat uitzonderlijk lijden veroorzaakt (dumdum-kogels).
Het succes is vooral het gevolg van een geslaagde bewustmaking van de lidstaten van het Statuut van Rome, gecoördineerd door de directie Internationaal Publiekrecht in nauwe samenwerking met andere departementen en met de steun van het Internationale Rode Kruis. Na moeilijke onderhandelingen, waarbij België actief betrokken was, heeft de conferentie ook een definitie goedgekeurd van het begrip *crime of aggression* is.

HET INTERNATIONAAL STRAFHOF

Dit onafhankelijke, permanente, internationale strafhof houdt zich bezig met de vervolging van individuen voor oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en genocide. Het Strafhof behandelt alleen zaken als het land waar het misdrijf is gepleegd, of het land waaruit de dader afkomstig is, aangesloten is bij het Hof. Voorwaarde is ook dat nationale staten, die in principe wel bevoegd zijn, niet bereid of in staat zijn de zaak te onderzoeken of te behandelen. De misdaden moeten na 1 juli 2002 gepleegd zijn.

Het Internationaal Strafhof is opgericht in 2002, nadat 60 landen het Statuut voor een Internationaal Strafhof ('Statuut van Rome') hadden geratificeerd. Inmiddels hebben 108 landen het Statuut ondertekend. Het Internationaal Strafhof maakt geen onderdeel uit van de Verenigde Naties maar werkt hier wel mee samen. Het Hof is gevestigd in Den Haag.

Strijd tegen de clustermunitie

België heeft zich, als eerste land ter wereld met een nationaal verbod op clustermunitie, bijzonder ingespannen om de Conventie inzake Clustermunitie te realiseren. Ons land heeft dat verdrag reeds op 3 december 2008 ondertekend en eind 2009 geratificeerd, waarmee België de 22e verdragspartij van de Conventie werd.
België heeft inmiddels zijn totale voorraad clustermunitie vernietigd.
Na de inwerkingtreding van de nieuwe conventie (1 augustus 2010) kwamen de verdragspartijen voor het eerst samen in de Laotiaanse hoofdstad Vientiane, van 9 tot 12 november. Dat HKH prinses Astrid erevoorzitter was van de Belgische delegatie, toont het belang aan dat België hier aan hecht. België heeft als actieve vicevoorzitter van de conferentie de universele toepassing van de conventie gepromoot.

Conventie inzake Clustermunitie
HKH prinses Astrid en Werner Bauwens, speciaal gezant voor ontwapening en non-proliferatie, luisteren naar een Afghaans slachtoffer van clustermunitie. Dhr. Bauwens was vicevoorzitter van deze eerste conferentie van het Verdrag op het verbod op clustermunitie in Vientiane, een internationale erkenning van de rol van België bij het tot stand komen van dat ontwapeningsverdrag.
© Buitenlandse Zaken/DGM

De Laotiaanse president, Choummaly Sayasone, ontving prinses Astrid in audiëntie. Hij bedankte België van harte voor zijn rol in de uitvoering van het verdrag en zijn bijdrage aan de conferentie. Prinses Astrid had later de gelegenheid om slachtoffers van clustermunitie te ontmoeten.

België besteedt jaarlijks gemiddeld 6 miljoen euro aan humanitaire projecten in de strijd tegen landmijnen en clustermunitie. In 2010 werd een bedrag van 8 miljoen euro bereikt. De bescherming van de fysieke integriteit van burgers in conflictgebieden en de humanitaire bekommernissen zijn voor ons land duidelijke prioriteiten.

Vermeldenswaard is ook de strijd tegen de illegale handel in kleine en lichte wapens (SALW). Ons land stelde een rapport op voor de VN. De FOD Buitenlandse zaken ondersteunde de interdepartementale coördinatie ter zake en droeg bij aan de tracering van illegale wapens in de context van de VN.

Non-proliferatie opnieuw op de sporen

"*NPT back on track*", het non-proliferatieverdrag opnieuw op de sporen. Dat was de uitdaging waar de toetsingsconferentie van dit verdrag (New York, mei 2010) voor stond. Het laatste substantiële resultaat in het NPT-proces dateert reeds van 2000, toen men specifiek over ontwapening dertien praktische stappen aanvaardde. De "9/11"-aanslagen en de defensieve en offensieve reflex van de VS, met wereldwijde gevolgen (relaties met Arabische landen, Namibië, Rusland, China) maakten echter snel de verminderde prioriteit van het NPT duidelijk.
Na 10 jaar impasse bevestigen de partijen nu uitdrukkelijk hun vernieuwd engagement.
Voor de drie pijlers van het Verdrag – nucleaire ontwapening, niet-verspreiding van kernwapens en vreedzaam gebruik van kernenergie – is een substantieel en evenwichtig resultaat bereikt. België heeft samen met de hoge vertegenwoordiger steeds op de noodzaak van concrete actiepunten gewezen. België diende bij elk van de drie NPT-pijlers voorstellen in waarvan deelaspecten hun weg naar het uiteindelijk resultaat vonden.
Bij de pijler 'niet-verspreiding van kernwapens' duidt men nu uitdrukkelijk de noodzaak aan om de verplichtingen onder het Non-Proliferatieverdrag nauwgezet na te leven en samen te werken met het Internationaal Atoomenergie Agentschap. Dat is een fundamentele vooruitgang, aangezien het niet-naleven van het verdrag door landen als Iran en Noord-Korea het internationale non-proliferatieregime al geruime tijd in het gedrang brengt.
De slotverklaring betekente ook een doorbraak in een dossier waarover sinds 1995 weinig vooruitgang werd geboekt: het Midden-Oosten. In 2012 zal de secretaris-generaal van de VN een conferentie bijeenroepen met de landen in die regio over de oprichting van een zone die vrij zal zijn van massavernietigingswapens. De EU zal daar actief toe bijdragen en heeft aangeboden daartoe een voorbereidende vergadering in 2011 te organiseren.

Biologische ontwapeningsconventie (BTWC)

België droeg in 2010 bij aan een gedragen, ambitieuze en zichtbare EU-houding in de aanloop naar de Herzieningsconferentie van het Biowapenverdrag (BTWC) in 2011. De Belgische positie werd vooraf ook afgetoetst bij de betrokken bedrijfssector.

Actief tijdens de Klimaatonderhandelingen

De herkansing in Cancún

Het Akkoord van Kopenhagen (december 2009) vroeg ontwikkelde landen om conform de 2 °C-doelstelling absolute reductiedoelstellingen inzake de uitstoot van broeikasgassen te nemen. Het vroeg ook aan ontwikkelingslanden om acties te nemen conform hun ontwikkeling en capaciteit. Het Akkoord bevat voorts duidelijke politieke engagementen inzake de klimaatfinanciering. Op korte termijn (2010-12) gaat het om een mondiale financiering van ongeveer 30 miljard dollar. Voor de middellange termijn (tegen 2020) vraagt het akkoord een publieke en private financiering in de grootorde van 100 miljard euro op jaarbasis. Er was over het algemeen weinig consensus te vinden voor verregaande maatregelen.

DE HERKANSING IN CANCUN

Het *United Nations Framework Convention on Climate Change* (UNFCCC), kortweg het Klimaatvedrag, is een zogenoemd raamverdrag dat in 1992 onder verantwoordelijkheid van de Verenigde Naties werd afgesloten en ondertekend tijdens de *Earth Summit* in Rio de Janeiro. Doel van het verdrag (of 'conventie') is om de emissies van broeikasgassen te reduceren en daarmee ongewenste gevolgen van klimaatverandering te voorkomen. Het belangrijkste besluitvormende orgaan is de *Conference of Parties* (COP), waarin alle partijen jaarlijks overleggen over de voortgang van het werk onder de conventie.

Het officiële logo van de VN-Klimaattop in Cancún, Mexico, november 2010
Vertegenwoordigers uit 194 landen namen deel aan de conferentie.
© ImageGlobe

Men besliste in Kopenhagen om de twee onderhandelingssporen verder te verkennen en in het Mexicaanse Cancún de uitkomst van deze onderhandelingen voor goedkeuring voor te leggen. Die twee sporen zijn: het Kyoto-spoor met bindende absolute reductiedoelstellingen voor ontwikkelde landen, en het Conventiespoor met een brede aanpak die mitigatie, adaptatie, technologie en financiering omvat, gericht op zowel ontwikkelde als ontwikkelingslanden.

Zowat alle landen formuleerden de beperkte ambities voor Cancún in de zin van: een gebalanceerd pakket aan beslissingen bereiken waarbij alle bouwstenen (mitigatie, adaptatie, financiering en technologie) aan bod komen. Voor de overgrote meerderheid van de ontwikkelingslanden en voor de EU diende dit pakket uitzicht te bieden op een juridisch bindende uitkomst die de twee onderhandelingssporen zou moeten omvatten. Landen als China en India daarentegen hadden nog reserves ten opzichte van het perspectief op een bindende uitkomst onder het Conventiespoor. Dit werd ook in belangrijke mate gevoed door de terughoudendheid van landen als Japan, Rusland en Canada ten opzichte van een nieuwe verbintenisperiode onder het Kyotoprotocol.

Het Belgische EU-voorzitterschap

België had als EU-voorzitter de volgende strategische lijnen naar voor geschoven. In de eerste plaats moest de EU haar traditionele rol van bruggenbouwer terugwinnen. Daarom moest de EU een open houding tonen ten aanzien van een tweede verbintenisperiode onder het Kyotoprotocol. Vervolgens had de EU dringend nood aan een visie op een gebalanceerd pakket aan beslissingen inzake de bouwstenen (mitigatie e.d.m.), en dat voor beide onderhandelingssporen.
De inhoudelijke positie voor de EU werd ingevuld door de Raadsconclusies van de Raad Leefmilieu, bevestigd op de Europese Raad. De EU blijft streven naar een omvattend bindend klimaatakkoord gebaseerd op de doelstelling om de klimaatswijziging te beperken tot een maximale stijging van gemiddeld 2 °C. Cancún moest beslissen over de vooruitgang bij het ontwikkelen van de bouwstenen.

Uitstekende diplomatie

Cancún was een buitengewone conferentie. Door middel van informeel overleg trachtte Mexico in eerste instantie het beschadigde vertrouwen tussen de onderhandelingspartners te herstellen. Onder aansturing van het gastland gaven alle delegaties blijk van een duidelijke compromisbereidheid. Zowel China als de VS wilden uitdrukkelijk vermijden dat zij bij een falen van Cancún de schuld zouden krijgen en kozen voor een constructieve opstelling. India baande de weg voor een betekenisvol akkoord voor transparantie van beleidsmaatregelen en was ook inzake technologie toonaangevend.
De EU bevond zich op de plaats waar zij zich traditiegetrouw het best bij voelt: als bruggenbouwer tussen Noord en Zuid en als bewaker van een voldoende hoog ambitieniveau. De sublieme diplomatie van Mexico loodste de klimaatonderhandelingen ten slotte tot een resultaat dat vanuit zowat elk perspectief toch verrassend sterk was.

Het resultaat van Cancún is een gebalanceerd pakket dat beide onderhandelingssporen omvat.

Globaal gesproken geeft 'Cancún' de inhoud van het Kopenhagen-akkoord een universele goedkeuring. Ook wat betreft de bouwstenen van het klimaatbeleid zet zij belangrijke stappen vooruit. Het geheel past in een visie die de 2 °C-doelstelling centraal stelt. Zowel vanuit ontwikkelingslanden als vanuit de niet-gouvernementele hoek werd opgemerkt dat de EU zich inhoudelijk had herpakt. Ook binnen de EU was er een zichtbare coherentie over de inhoud. Het was duidelijk dat het Belgische klimaatteam sterk en performant was, gaande van strategische keuzes, inhoudelijke expertise tot logistieke organisatie.

Mensenrechten als focus

De Mensenrechtenraad

Minister Steven Vanackere sprak in maart de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties toe over de Belgische prioriteiten. In zijn speech verwees hij onder meer naar de noodzaak voor alle staten om de mensenrechten toe te passen als universele, ondeelbare en gemeenschappelijke normen voor iedereen, de inbreng van het universeel periodiek onderzoek (UPO) als nieuw instrument om de mensenrechten te bevorderen, het belang van de strijd tegen alle vormen van discriminatie, evenwicht vinden tussen de vrije meningsuiting en de vrijheid van godsdienst, vrouwenrechten, rechten van het kind, de strijd tegen foltering, onwillekeurige opsluiting, gedwongen of onvrijwillige verdwijningen en de mensenrechten in de strijd tegen terrorisme.
België is lid van de Mensenrechtenraad voor de periode 2009-2012. Alex Van Meeuwen, de permanente VN-vertegenwoordiger in Genève, is verkozen tot voorzitter van de Raad voor één jaar, van juni 2009 tot juni 2010.
De directie Mensenrechten heeft zich voor de Belgische acties op de prioriteiten van minister Vanackere gebaseerd. Ons land heeft alle resoluties gesteund van de Raad en van de Algemene Vergadering inzake de mandaten voor landen die de mensenrechten schenden.

Een brede kijk op mensenrechten

Naast de burgerlijke en politieke rechten heeft België zich verder toegelegd op de economische, sociale en culturele rechten, zoals het recht op water. België zette zich in voor een facultatief protocol als aanvulling op de conventie over de kinderrechten. Samen met Slovenië kon België de Algemene Vergadering van de VN bij consensus een resolutie doen goedkeuren inzake de steun aan de internationale Conventie over het Afschaffen van alle Vormen van Rassendiscriminatie (ICERD). In het kader van het Universeel Periodiek Onderzoek is België tussenbeide gekomen over volgende landen: Iran, Irak, Egypte, Kazachstan, Nicaragua, Italië, Bosnië-Herzegovina, Angola, Guinee, Kenia, Koeweit, Kirgizië, Laos, Spanje, Wit-Rusland, Jamaica, de Verenigde Staten, Bulgarije en Libanon.

België droeg financieel bij aan het gewone budget van de Verenigde Naties, die het bureau van de hoge vertegenwoordiger voor de mensenrechten financiert. Voorts stortte ons land extra vrijwillige substantiële bijdragen aan het OHCHR (*Office of the High Commissioner for Human Rights*). Daarmee neemt België de zestiende plaats in van belangrijkste donor-lidstaten.
De directie heeft van nabij de mensenrechten opgevolgd in alle staten waar België een diplomatieke vertegenwoordiging heeft. Iedere post moest een gedetailleerd rapport en een jaarlijkse fiche over de mensenrechten opstellen. Die documentatie wordt gebruikt om bilaterale ontmoetingen op hoog niveau voor te bereiden of bij het bepalen van standpunten in de EU of de VN.
De directie werkte ook aan het rapport, in het parlement gepresenteerd door de minister voor Ontwikkelingssamenwerking, over de mensenrechten in de 18 partnerlanden.

Mensenrechtenbeleid in de EU

De directie Mensenrechten – Humanitaire Acties (M3) heeft het hele jaar gewerkt aan de redactie van het UPR-rapport (*Universal Periodic Review*), dat in mei 2011 wordt voorgesteld. Hij heeft zich ook toegelegd op de voorbereiding en de uitvoering van het voorzitterschap van de Raadswerkgroep Rechten van de Mens (COHOM) in naam van de hoge vertegenwoordiger.
Er zijn in die werkgroep belangrijke resultaten bereikt. Zo is het mensenrechtenbeleid van de EU bij het in werking treden van het Verdrag van Lissabon herbekeken. De hoge vertegenwoordiger ontving concrete voorstellen om tot een beleid te komen dat mensenrechten centraal plaatst in de buitenlandse acties van de EU. Ook het Europees Parlement en de civiele samenleving worden in deze voorstellen nog beter betrokken.
Verder heeft de EU in de Mensenrechtenraad en in de Algemene Vergadering van de VN al haar doelen gerealiseerd. Het betreft onder meer: de goedkeuring van een resolutie tegen de doodstraf, landenresoluties (Soedan, Somalië, Kirgizië, Iran, DRC, Myanmar, Ivoorkust), een nieuw mandaat over de vrijheid van vereniging en een nieuw mandaat over de vrouwenrechten. De EU heeft over deze aangelegenheden een grote unanimiteit bewaard, ook met betrekking tot het Midden-Oosten, een traditionele splijtzwam binnen de EU.

4. De Belgische ontwikkelings-samenwerking

Begeleiding van het EU-voorzitterschap

Informele en formele Raad

Het EU-voorzitterschap stond in het teken van een vlotte overgang naar de nieuwe 'post-Lissabon' institutionele structuur. Eind oktober organiseerde de Belgische ontwikkelingssamenwerking (OS) de eerste informele Raad van ministers van Ontwikkelingssamenwerking. Dat gebeurde onder voorzitterschap van de EU-hoge vertegenwoordiger Catherine Ashton, een signaal dat ontwikkelingssamenwerking een belangrijke pijler van het EU-beleid vormt. België gaf bijzondere aandacht aan twee dossiers: algemene begrotingssteun en innovatieve financieringsbronnen. In november boog de formele Raad van ministers van Ontwikkelingssamenwerking zich over het Groenboek van de Europese Commissie, een beschouwing over de toekomst van het Europese ontwikkelingsbeleid.

Europese commissaris voor Ontwikkelingshulp Andris Piebalgs en minister van Ontwikkelingssamenwerking Charles Michel geven op een persconferentie de hoofdlijnen mee van de debatten op een bijzonder gesmaakte editie van de Europese Ontwikkelingsdagen, Brussel, december 2010
© Dimitri Ardelean/Buitenlandse Zaken/DGD

Internationale topontmoetingen

België nam deel aan enkele belangrijke internationale topontmoetingen. In september vond in New York de VN-top over de Millenniumdoelen plaats. In oktober was er in Nagoya (Japan) de Wereldtop Biodiversiteit, die de Conventie over Biodiversiteit doorlichtte. Ons land speelde er een voorname rol, samen met het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen. Ook op de klimaattop in Cancún in december zorgde de delegatie van de Belgische ontwikkelingssamenwerking mee voor een goede afloop van de klimaatonderhandelingen.

Europese Ontwikkelingsdagen

Sinds hun ontstaan in 2006 zijn de Europese Ontwikkelingsdagen uitgegroeid tot dé jaarlijkse ontmoeting voor professionele medewerkers uit de sector. België heeft er twee drukbijgewoonde politieke panels op hoog niveau georganiseerd, één over de gevolgen van het Verdrag van Lissabon voor ontwikkelingssamenwerking en één over de specifieke noden van de Minst Ontwikkelde Landen. België stond ook in voor twee geslaagde seminaries over hulpdoeltreffendheid en kinderarbeid in de cacaosector. Voor het grote publiek was er een waaier aan culturele activiteiten met focus op internationale samenwerking: een modedefilé, concerten, films, workshops, tentoonstellingen ... Een opgemerkte Belgische stand, vereerd door het bezoek van ZKH prins Filip, groepeerde de Belgische ontwikkelingssamenwerking samen met haar voornaamste partners: de universiteiten, de ngo's, de federale onderzoeksinstellingen ...

Peer review van de OESO: België op de goede weg

België op de goede weg

De Commissie voor Ontwikkelingsbijstand (DAC) van de OESO houdt om de vier jaar per lidstaat een evaluatie van zijn ontwikkelingssamenwerking. Dat levert aanbevelingen op om de werking van het hulpbeleid te verbeteren. In 2010 werd de Belgische ontwikkelingssamenwerking doorgelicht door Canada en Zwitserland. De *peer review* nam 9 maanden in beslag en omvatte naast een intensief programma in Brussel ook een terreinbezoek in Burundi.

De DAC verheugt zich over de grote ijver waarmee België zijn hulp wil opvoeren tot 0,7 % van het bni en de kwaliteit ervan wil verbeteren. De hervormingen die België recent doorvoerde, genieten grote steun in politieke kringen en in de civiele samenleving. Zo komt de hulp nu in de eerste plaats de armste partnerlanden van België ten goede. Twee jaar geleden begon de modernisering van de samenwerking. Die behelst meer strategische multilaterale steun, programma's die beter zijn afgestemd op de prioriteiten van de partnerlanden, nieuwe overeenkomsten om nauwer samen te werken met niet-gouvernementele actoren en doeltreffender methodes om de hulp ter plaatse te krijgen.

Het onderzoek besteedt veel aandacht aan de interventie van België in kwetsbare staten. Het stelt voor dat België een interministeriële benadering zou uitstippelen, en dus een grotere coherentie zou nastreven tussen de diverse beleidsdomeinen (handel, migratie, klimaat ...) die invloed hebben op de ontwikkeling van kwetsbare staten. Dat België zijn humanitaire budget sinds 2004 met 71 % verhoogde, stemt de DAC tevreden. Wanneer België de momenteel starre wetgeving zal hervormen, kan het beter de prioriteiten van zijn humanitaire actie bepalen en zodoende sterker wegen op de ontwikkeling op lange termijn.

Meer gemeenschappelijke visie

Volgens het onderzoek zou de Belgische hulp aan doeltreffendheid en doelmatigheid winnen wanneer het groot aantal ontwikkelingsactoren een meer gemeenschappelijke visie zou uitwerken. De positie van de directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking moet worden versterkt, zodat ze haar strategische en coördinerende rol naar behoren kan vervullen.

De *peer review* stelde ook dat we de lessen van het terrein meer moet laten doorwegen in het ontwikkelingsbeleid. Door meer beslissingsbevoegdheid naar de lokale Bureaus Ontwikkelingssamenwerking te delegeren, kan het beleid beter rekening houden met de lokale context en de doeltreffendheid van zijn administratie verbeteren.

De Millenniumdoelen

Vanuit ontwikkelingsoogpunt was 2010 vooral het evaluatiejaar voor de Millenniumdoelen (MDG's), de tegen 2015 te behalen ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. Met nog 5 jaar op de klok, bracht de internationale gemeenschap tussentijdse resultaten in kaart en bestudeerde ze de nog af te leggen weg.

MDG-Top in New York

Al wie begaan is met het Noord-Zuidvraagstuk richtte in september de blik op New York. Daar vond een VN-topbijeenkomst plaats die naging hoever het staat met de realisatie van de MDG's en hoe we de voortgang kunnen versnellen.
In de aanloop naar New York zijn honderden rapporten gemaakt, debatten gevoerd en beleidsdocumenten geschreven. Daardoor is de kennis van 'wat werkt en wat niet' sterk toegenomen. Zo heeft deze Top de aanpak om de MDG's te bereiken efficiënter gemaakt.
Toch bleek het behalen van een krachtige slottekst niet makkelijk. Op cruciale punten zoals mensenrechten, gelijkheid tussen man en vrouw, bijkomende ontwikkelingshulp lagen de standpunten van het Noorden en het Zuiden ver uiteen. New York leverde dan ook een vrij vaag slotdocument op.
België streefde nochtans een korte slotverklaring na die een krachtig politiek engagement inhield.

Was de Top dan een flop? De Belgische ontwikkelingssamenwerking vond van niet. We stippelen zes positieve resultaten aan:

- Alle 192 lidstaten kwamen naar New York om hun uitdrukkelijke steun uit te spreken voor de Millenniumdoelen. Dat betekent dat armoedebestrijding nu centraal staat op de wereldwijde ontwikkelingsagenda. In die zin was de bijeenkomst van historisch belang, want 10 tot 20 jaar geleden was dat lang niet het geval.
- De sfeer in New York was uitzonderlijk constructief, niet te vergelijken met de confrontatiesfeer die soms op andere recente topontmoetingen heerst. Veeleer dan te hameren op het feit dat de donorlanden hun hulpverbintenissen niet nakomen, pakten de ontwikkelingslanden uit met hun eigen inspanningen. Het lijkt nu algemeen aanvaard dat de Millenniumdoelen bereiken een collectieve verantwoordelijkheid is.
- Terecht was 'gender' het vaakst gehoorde thema. Ook het slotdocument *Keeping the Promise: united to achieve the MDGs* heeft het herhaaldelijk over ongelijkheid tussen mannen en vrouwen en over vrouwen als onmisbare actoren voor ontwikkeling.
- De Top schonk veel aandacht aan wat er op het terrein werkt en wat niet. Het debat maakte duidelijk dat vooruitgang het best is gediend wanneer landen de Millenniumdoelen vertalen in strategieën die aangepast zijn aan hun eigen situatie.
- De link tussen vrede, veiligheid, respect voor mensenrechten en ontwikkeling bleek voor tal van landen uit het Zuiden geen taboe meer. Het slotdocument heeft het trouwens uitdrukkelijk over mensenrechten als vitale factor om de Millenniumdoelen te bereiken.
- Met de actieve steun van ons land schonk men veel aandacht aan de nieuwe financieringsmechanismen voor ontwikkeling. Een team van deskundigen heeft aan de wereld kunnen tonen dat een heffing op internationale financiële transacties technisch perfect realiseerbaar is.

Hervorming van de humanitaire hulp

Humanitaire hulp is verschillend van andere types hulp die de Belgische ontwikkelingssamenwerking biedt. De enige doelstelling van de humanitaire hulp is om een dringend antwoord te geven op een noodsituatie los van de plaats waar de nood rijst of de belangen die er door België worden verdedigd.

Transitie en vernieuwing

De Belgische humanitaire hulp bevindt zich in volle transitie. In 2010 kreeg de DGD opnieuw de verantwoordelijkheid over het beheer van alle humanitaire hulpstromen. De budgetten werden geherstructureerd en een nieuw overkoepelend reglementair kader wordt uitgewerkt op basis van de *peer review*, evaluaties en consultaties met nationale en internationale *stakeholders* en specialisten. Stapsgewijs worden omvang, strategie, financiering en beheer aangepast.

Op basis van een beoordeling van de ernst van de crisis, de noden van de bevolking, en de capaciteiten van de humanitaire multilaterale partners en ngo's kregen de landen met aanslepende crisissen de meeste hulp toegewezen. De humanitaire drama's in DR Congo, Afghanistan en Soedan konden ook dit jaar rekenen op Belgische bijstand. Sinds dit jaar is er ook een kader operationeel waarbinnen België bevolkingen kan helpen voorbereiden op rampen.

Alerte inzet bij rampen

Wat betreft de snelle respons bij natuurrampen investeerde België verder in projecten die kwetsbare bevolkingen beter met rampen laten omgaan. Ons land verhoogde zijn bijdrage aan fondsen die onmiddellijk kunnen gemobiliseerd worden wanneer een ramp plaatsgrijpt. Zo liet onze bijdrage aan het *Central Emergency Response Fund* bij de VN en het *Disaster Response Emergency Fund* bij het Rode Kruis toe om snel geld vrij te maken bij de aardbeving in Haïti en de overstromingen in Pakistan, de belangrijkste crisissen van 2010.

Naast recordbijdragen voor voedselhulp aan het Wereldvoedselprogramma (WFP) onderging de Belgische humanitaire hulp structurele veranderingen in 2010.
© WFP

Daarnaast werd ook in specifieke projecten geïnvesteerd wanneer bepaalde noden de capaciteiten van de andere instrumenten overstijgen. Zo verergerde de Pakistaanse crisis langzaam, en werden de bijdragen dan ook geleverd volgens de evoluerende noden en aan de hand van transparante toewijzingsprocessen. De aardbeving in Haïti bracht onmiddellijke verwoesting waarbij onze diensten flexibel inspeelden op de onmiddellijke noden en een gecoördineerde wederopbouwagenda uitwerkten met competente partners, en dat voor de volgende drie jaren.

Europese Werkgroep

Het Belgische voorzitterschap van de Europese Werkgroep rond humanitaire en voedselhulp (COHAFA) stond vooral in het teken van de verbetering van haar slagkracht. Extra aandacht ging naar de versterking van de humanitaire boodschap als input voor politieke beleidsmakers bij belangrijke humanitaire crisissen. De activiteiten van de werkgroep waren bijzonder belangrijk voor de Europese coördinatie en informatie-uitwisseling rond de crisissen in Haïti en Pakistan. Voorts werden afspraken gemaakt over een snelle Europese reactie bij crisissen en over de onderhandeling van een nieuwe Conventie voor Voedselhulp.

België als *sector lead donor - Lead donor arrangements*

In 13 van de 18 partnerlanden van de bilaterale samenwerking trad België voor de donorgemeenschap op als '*sector lead* (of co-lead) *donor*'. Dat houdt in dat ook de attaché Internationale Samenwerking een sectorale overleggroep voor bijvoorbeeld landbouw of gezondheidszorg voorzit, inhoudelijk stuurt en de donors in die sector coördineert.

Erkenning van sectorexpertise

Dergelijke overleg- en coördinatiegroepen worden voorgezeten en gestuurd hetzij door het technische ministerie van het partnerland - het ideale scenario -, hetzij door een actieve donor (bi- of multilaterale). Het zijn platformen voor donorenoverleg en overleg met de overheid van het partnerland. De betrokken partijen bespreken de sectorale programma's en volgen ze op, programmeren en coördineren de hulp en voeren de beleids- en politieke dialoog. *Sector lead* is dus een element van de Belgische uitstraling. In een aantal gevallen is het zelfs de bevestiging van een specifieke Belgische sectorexpertise, bijvoorbeeld in de gezondheidszorg in Rwanda. Als het bovendien gaat over sectorale budgetsteun, krijgt de *lead* ook een erg belangrijke (politieke) verantwoordelijkheid. De attaché wordt dan bijgestaan door een sectorexpert van het Belgisch Ontwikkelingsagentschap BTC. Dergelijke arrangementen, waarbij België optreedt als *lead* met sectorale budgetsteun, zijn van toepassing in o.a. Rwanda (gezondheid) en Tanzania (lokale besturen). Ook zonder budgetsteun kan België de *lead* zijn, zoals in landbouw in Benin en gezondheid in Burundi en Niger.

Lead donor arrangements

De Verklaring van Parijs over harmonisatie en afstemming van de hulp verwijst naar de *lead donor* en geeft die een verantwoordelijkheid in de coördinatie en taakverdeling onder donoren en met de partnerlanden. De EU-Gedragscode gaat hierin een stap verder en stelt ook '*lead donor arrangements*' voor in de prioritaire sectoren, o.a. ter vermindering van de transactiekosten voor de hulp. De lead krijgt dan via gedelegeerde samenwerking van de overige donoren (*idealiter silent partners*) het mandaat om in hun naam op te treden voor de aanwending van de middelen, de beleidsdialoog, opvolging en rapportering.

Kennis en ontwikkelingsbeleid hand in hand

Onderzoeksplatformen met resultaten

Sinds 2009 leveren drie nieuwe onderzoeksplatformen aan de Belgische ontwikkelingssamenwerking ondersteuning in kennis en beleidsvoorbereiding. In de loop van 2010 resulteerden ze in volgende concrete projecten.

KLIMOS, het platform rond klimaatadaptatie en -mitigatie, ontwikkelde een handig analyse-instrument dat men voortaan zal gebruiken om de impact en de risico's van de Belgische ontwikkelingsprojecten na te gaan en ze zonodig aan te passen. Het instrument werd uitgetest aan de hand van gevalstudies in Limpopo, Zuid-Afrika. KLIMOS levert ook input voor de opvolging van REDD, het mechanisme dat de ontwikkelingslanden moet belonen die hun bossen vrijwaren om zo de uitstoot van CO_2 te verminderen.

Het platform inzake **de doeltreffendheid en de architectuur van de hulp** leverde met een internationaal erkende studie over 'budgethulp en politieke/beleidsdialoog' een concrete bijdrage aan het Groenboek over Budgetsteun van de Europese Commissie. Dat onderzoeksplatform werkte ook aan de integratie van gender in de nieuwe indicatieve samenwerkingsprogramma's met focus op rurale ontwikkeling.

PULSE, dat het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking in België onderzoekt, voerde een enquête bij de Belgische bevolking uit. Daaruit bleek onder meer

dat de Belgen zich nog steeds erg betrokken voelen bij de armoede in het Zuiden, maar een toenemende kritische houding aannemen ten aanzien van ontwikkelingssamenwerking en de besteding van het budget.

Staten-Generaal

De derde editie van de 'Staten-Generaal van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking', dat met 400 deelnemers het belangrijkste forum voor de Belgische ontwikkelingsprofessionals is, stond dit jaar in het teken van de VN-Millenniumtop in New York. Sprekers als Daniel Kaufmann, Jan Vandemoortele, Andris Piebalgs en Amina Az-Zubair gaven belangrijke pistes aan om het Belgische standpunt inzake de Millenniumdoelen mee te helpen bepalen.

Het Jaar van de Biodiversiteit

De VN riep 2010 uit tot het *Internationaal Jaar van de Biodiversiteit*. De landen die het Verdrag inzake Biologische Diversiteit ondertekenden, kwamen in oktober samen in Nagoya, Japan. België vertegenwoordigde de EU en speelde er aldus een vooraanstaande rol. Na lange onderhandelingen werden drie cruciale dossiers aangenomen: het Nagoya Protocol over de toegang tot genetische rijkdommen, het Strategisch Plan 2011-2020 en de mobilisatie van financiële middelen. Met deze historische akkoorden gaat Nagoya de geschiedenis in als een mijlpaal in de bescherming van onze biodiversiteit.

De federale wetenschappelijke instellingen ontwierpen speciale projecten om de aandacht voor en kennis over biodiversiteit aan te scherpen. 2010 werd gekenmerkt door expedities, tentoonstellingen, evenementen, publicaties en onderzoeksprojecten die het belang van onze biodiversiteit sterk in de kijker plaatsten. Ook ontwikkelingssamenwerking besteedde er in haar sensibiliseringsactiviteiten extra aandacht aan.

Expeditie Biodiversiteit Congo 2010

In april stak de expeditie *Biodiversiteit Congo 2010* van wal. 67 wetenschappers en een aantal journalisten trokken per boot over de Congostroom en haar zijrivieren om er de biologische rijkdommen van het Congolese Evenaarswoud - een van 's werelds minst gekende regenwouden - 47 dagen lang te onderzoeken. De DGD was de belangrijkste subsidieverlener omdat het project heel wat capaciteitsversterking voor Congolese wetenschappers inhoudt: wetenschappelijke en materiële ondersteuning, de oprichting van een Biodiversiteitscentrum, de verzameling van referentiecollecties en de ontsluiting van de Congolese wetenschappelijke wereld.

Een boot vol wetenschappers van de expeditie Biodiversiteit Congo 2010 meert aan op de Congostroom bij het oeverdorp Yaekela, nabij Isangi.
© Thomas Hiergens/Buitenlandse Zaken/DGD

Congo 50 jaar onafhankelijk

Het Jaar van de Biodiversiteit én de 50e verjaardag van de Congolese onafhankelijkheid, het bleek niet enkel een ideaal kader voor een expeditie, maar ook voor tal van socio-culturele activiteiten. De 50e verjaardag bracht met de steun van de Belgische ontwikkelingssamenwerking zowel in Congo als in België tienduizenden mensen op de been.

Evaluatie van de Belgische ontwikkelingssamenwerking

In januari 2010 is besloten de interne evaluatiedienst van DGD te integreren in de dienst Bijzondere Evaluatie. De nieuwe dienst Bijzondere Evaluatie neemt voortaan het geheel van de strategische evaluaties van de federale ontwikkelingssamenwerking waar.

De prestaties van BTC

In 2010 werden de prestaties van het Belgisch Ontwikkelingsagentschap (BTC) doorgelicht. Voor de eerste maal zijn projecten geëvalueerd die ontstaan zijn onder het derde beheerscontract tussen BTC en de staat. Zo kon de dienst nagaan of de procedures vermeld in dat contract vruchten afwerpen wat betreft de kwaliteit van de interventies. Uit de evaluatie blijkt dat het voortraject van de nieuwe projecten aanzienlijk korter is dan onder de vorige beheerscontracten. Aan het proces dat leidt van het ISP naar de uitvoering van een interventie kan nog gesleuteld worden. De evaluatie maakt hiervoor de nodige suggesties.
Er werd ook een studie uitgevoerd om de discussies over een vierde beheerscontract voor te bereiden. Diverse buitenlandse donoren werden van nabij bekeken om zo inspiratie te halen uit hun goede praktijken. Eén van de belangrijkste aanbevelingen voor een nieuw contract betreft het invoeren van indicatoren om de samenwerking tussen BTC en de staat beter op te opvolgen en om meer resultaatsgericht te werken.

Capaciteitsversterking door ngo's

De capaciteitsversterking van de Belgische ngo-partners werd geëvalueerd. Daarin kwamen enkele knelpunten naar voren. Zo luidt de aanbeveling dat ngo's een contextuele analyse dienen te maken van de omgeving waarin hun partners werken, om zo hun noden in kaart te brengen. Ngo's moeten ook een duidelijke visie hebben op die noden: die kunnen institutioneel zijn (hoe kan mijn organisatie beter functioneren?) of inhoudelijk (hoe kan ik mijn boodschap beter overbrengen?). De nodige kennis is steeds vaker in de partnerlanden te vinden. De kwaliteit van partnerschappen hangt samen met het wederzijds vertrouwen op lange termijn. En wanneer een partnerschap afloopt, is het cruciaal op tijd aan een exitstrategie te werken.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking wordt aangemoedigd specifieke aandacht te besteden aan capaciteitsversterking in de beoordeling van programma's. Gerichte criteria kunnen helpen complexe processen van capaciteitsversterking te doorgronden. Ngo's kunnen ook gestimuleerd worden tot een professionele aanpak inzake capaciteitsversterking.

Een nieuwe kijk op ontwikkelingssamenwerking in Niger

België coördineerde de gemeenschappelijke evaluatie in Niger, en dat namens de andere opdrachtgevers: de Europese Commissie, Denemarken, Frankrijk en Luxemburg. De belangrijkste aanbeveling stelt een radicaal andere aanpak voor. Zo zou men de coördinatie tussen donoren moeten verstevigen om nog beter op de prioriteiten van Niger in te spelen. Ontwikkelingssamenwerking moet er een voldoende sterke economische groei ondersteunen om zo de demografische groei te compenseren. De technische ondersteuning van het economische beleid en een voorzichtige budgettaire ondersteuning zijn adequate instrumenten. De sociale sectoren gericht op de groep van allerarmsten moeten op lange termijn gefinancierd worden met internationale transfers. Die hulp zal slechts een effect op lange termijn

hebben indien het land een jaarlijkse economische groei van 3 % gedurende 30 jaar kan halen. Het succes van de samenwerking hangt af van het lange termijnengagement van de donoren.

Finexpo[1]

Finexpo, de structuur ter ondersteuning van de buitenlandse handel, beheert de leningen van de staten onderling, alsook de rentevergoedingen. Dat zijn twee instrumenten die men kan meerekenen in de officiële ontwikkelingshulp (ODA). Het doel van Finexpo is tweeledig: enerzijds exportondersteuning, anderzijds ontwikkeling. De evaluatie stelt voor dat Finexpo strategische keuzes formuleert in de vorm van een mission statement. Die strategie kan dan een leidraad zijn voor de ingediende projecten. Ook stelt de evaluatie selectiecriteria voor. Finexpo moet de opvolging verzekeren van de financiële projecten om zo de verworven ervaring te kapitaliseren.

› Zie ook p. 40 Diplomatie en economie

Organigram FOD

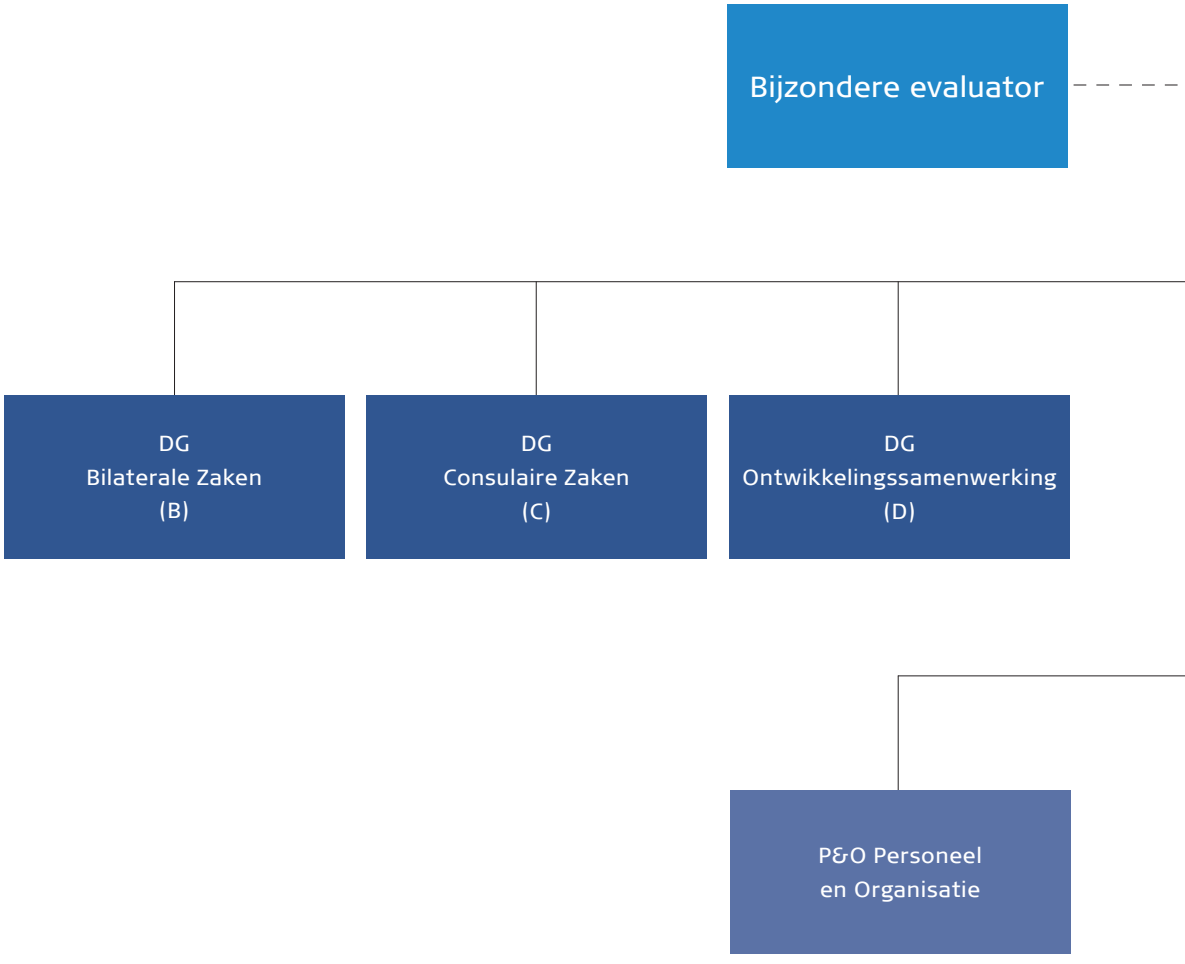

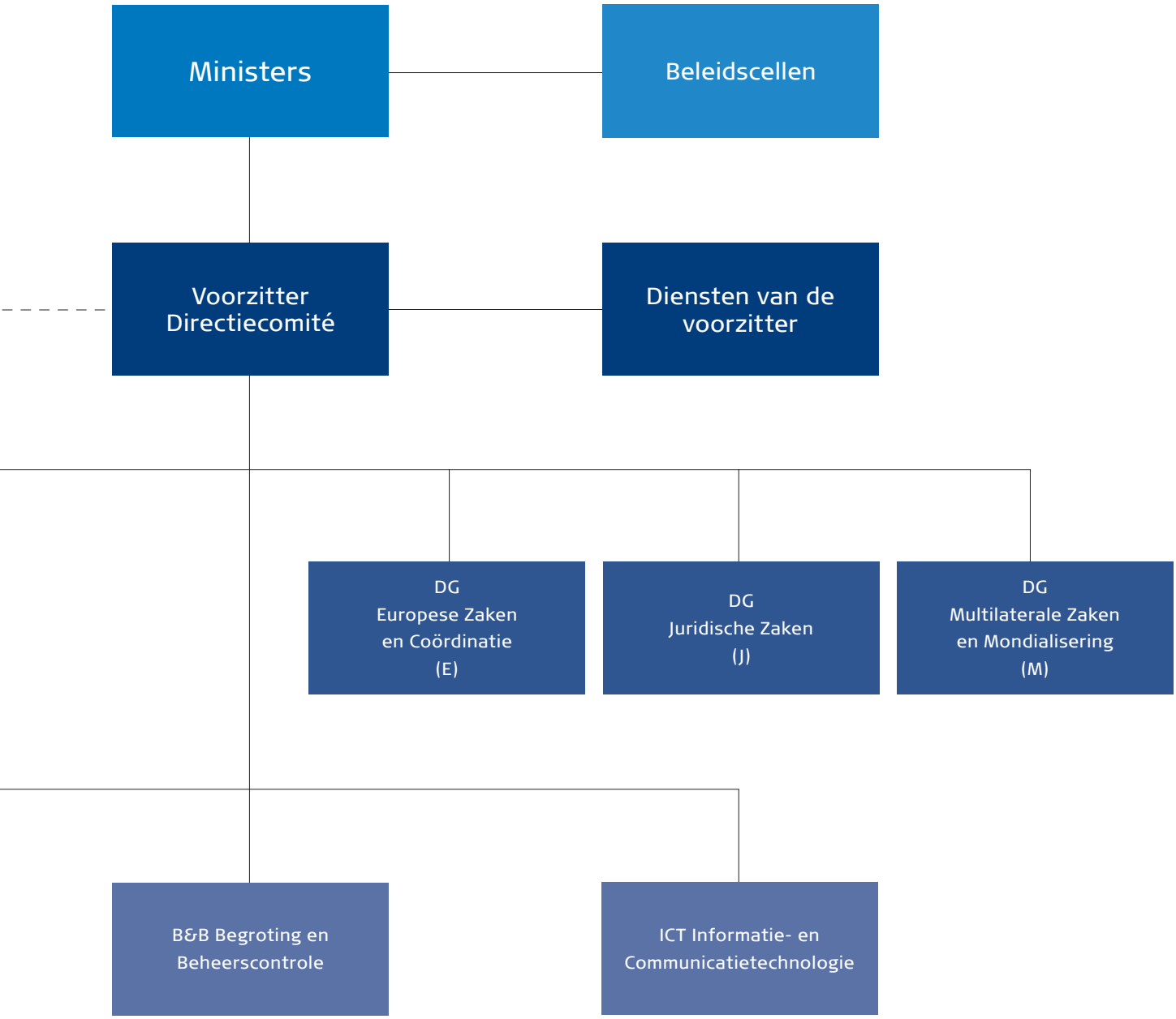
Ministers
Beleidscellen
Voorzitter Directiecomité
Diensten van de voorzitter
DG Europese Zaken en Coördinatie (E)
DG Juridische Zaken (J)
DG Multilaterale Zaken en Mondialisering (M)
B&B Begroting en Beheerscontrole
ICT Informatie- en Communicatietechnologie

Wereldkaart met de vertegenwoordigingen van de FOD in binnen- en buitenland (december 2010)

Helsinki
Sint-Petersburg
Tallinn
Riga
Moskou
Vilnius
Warschau
Kiev
Boedapest
Boekarest
Sofia
Istanbul
Ankara
Athene
Nicosia
Beiroet
Damascus
Tel Aviv
Jeruzalem
Amman
Caïro
Koeweit
Doha
Riyad
Abu Dhabi
Teheran
Islamabad
New Delhi
Mumbai
Peking
Seoel
Tokio
Shanghai
Guangzhou
Hanoi
(Taipei)
Hongkong
Manilla
Bangkok
Kuala Lumpur
Singapore
Jakarta
Addis-Abeba
Kampala
Kigali
Nairobi
Bujumbura
Kinshasa
Dar es Salaam
Lubumbashi
Pretoria
Johannesburg
Maputo
Canberra
AMBASSADE
CONSULAAT-GENERAAL
BEROEPSCONSULAAT
BUREAU VAN DE SAMENWERKING

Colofon

FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
Dienst Communicatie
Karmelietenstraat 15
1000 Brussel
Tel. +32 2 501 81 11
http://diplomatie.belgium.be

Foto's:
› ImageGlobe
› FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (DGJ/DGM/DGD)
› WFP

Vormgeving, lay-out, druk- en bindwerk:
CIBE vzw communicatie op maat van de publieke sector

Verantwoordelijke uitgever:
Dirk Achten, Karmelietenstraat 15, 1000 Brussel

De gegevens in deze publicatie zijn louter informatief en binden de FOD juridisch op generlei wijze.

Mei 2011

Wettelijk depot: 0218/2011/26

KONINKRIJK BELGIË

Federale Overheidsdienst

Buitenlandse Zaken,
Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking

http://diplomatie.belgium.be